КОНТРОЛЬНЫЙ ЭКЗЕМПЛЯР

Массаш а мехкашкара пролетареш, вІашагІкхета!

КЪОАТТА, 15 февраль, 1969 шу № 20 (4857). Мах 2 кап.

СЕРДАЛО

(«Свет»)

Советски Союзан Коммунистически партин Нохч-ГІалгІайн обкоман, Нохч-ГІалгІайн АССР Лакхехьарчу Советан Министрийн Советан орган.
Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

1923 ШЕРА [illegible] АРАДУЬЛ

ЛЕНИНСКИ КЪАХЬЕГАМА ВАХТА

100

КУЛЬТУРА ЛАКХЪЕШ

Солхаеш укх шера январь бутт чакхбаьлла [illegible]. Производства культураган хьажар дІадихьар Грозненски тепловозийн депо. Производства меттигаш цІена хилийтар лоархІаме гІуллакх да. Электромашинни, механически, дизельно-заготовительни, автоматни цехашка бІеха ар кхалхагІа. ХІинц хьажар чакхдаьлначул тІехьагІа дукха цІенагІа а цу цехашка. 9 февралехь депо кулгалхойн профсоюзан меттигерчу комитетехь заседани хилар. Производства меттиг цІена лелорхь 100 сом ахча премена а луш со-циалистически яхье хьалхара меттиг хьоналур дизельно-заготовительни цеха коллективана, 50 сом, ахча премин шолгІа меттиги механически цеха коллективана хьенайир.

Производства культураган общественни хьажар дІахо хьош ду.

Г. ОЕДОГОВ.

Соалжа укх шеран социалистически яхье хьалха латт Грозненски швейни объединене № 1 йолча цеха мастер Карасева Евгения Григорьевна кертє латтача хІалхи тегарий бригада коллектив. ХІинц цунга я цеха карара хара тела цІе вымпел. Самардийнах коммунистически къахьегама сийлен цІи санай бригадана.

Дукха болхлой ба цига хІаха лехьа шоллагІча квартала чотах къахьегаш. Царех а мотористка Джемелинская Людмила, Васильцова Раиса, Исаева Зара, Арсанукаева Лариса, кхыбараш. Юкъера лаьрхІача хІара сменагІа нормаш 125—130 процент кхоачашъю цар.

Сурта тІа: болх беш я мотористка Р. Васильцова.

И. Пажева сурт.

БЕРКАТЕ КЪАХЬЕГ

МалгІабика мехкдаьттахоша дика дІахьу Ленински къахьегама вахта. Мехкдаьтта доахарахтен бурувдеттарахтен декха новкъестал ду цар вахкаш шиї ханашхьа кхоачашдеча ремонтно-механически цеха коллективо. Бурув деттача оца сахьтахьам хьаю, станокашта, долотаншта, бурувдеттача трубашта, кхычарна ремонт ю.

Дукха за йоацаш мехкдаьтта управлене начальника Плиев Султана инициативах бурув деттача установкай роторашта ремонт елга вІашгІехьдаьккхад. ХьалхагІа роторах Грозне ремонт е кхухьаш дукха ге хулар. цхьайолча хана уж цІаллаца бурув тоха йиш йоацаш бусар. ГІаьнв дІакхадьа ца саац роторашта ремонт елга вІашгІехьдаьккхаро хоьуш пайда баьй МалгІабика мехкдаьттахошта. Цул совгІа укх шера бурув деттача оша йиъдюймаш трубосварочни задвижкаш хьее йоалай ремонтно-механически цехе. Хьалха уж задвижкаш город Краснодарера хьакхаьльа еаш хулар. ХІаьта хІанз инженерно-технически болхлочна задвижкаш кийчъам гонаха хьаІонаир бахьан долаш дукхьал шиї киэада тха объедненне буронойш Іаламъе вІашгІехьдаьрда цу коллектива.

Дукха ба ремонтно-механически цехе дика къахьега болхлой, уж бахьан йиш хул тха нигтта задка толамаш даха. Царна ба шиъ болча трубаш хедаеча станокаш тІа дукхачча хана дело токаралла болх бу Бакланов Геннадий, Сорова Иван, Слепцов Николай. Цхьаккха брак йоацаш хул цар хьам оахлалаш. Нигтта дика къахьег цу цеха токарь Торшхоев Асгире, электросварщица Эзтинеева Саварбика, задвижкашта ремонт еча слесараша Цечоев Хамурваси «Знак Почета» яха ордени лелаеча Плиев Орцхеси. Денна норма 150—170 процент кхоачашъю цар.

Пятилетка диълагІа шу толамца дІадоладьад МалгІабика мехкдаьттахоша. Январь бетта планал совгІа 16 эзар сом нахьа продукци арахийцай цар. нигта дика къахьег февраль бетта а.

В. ТАГУРОВ.

ДИКАГІА КХОАЧАШДЕ НАЬХА ХЬАШТАШ

ХІара шера дукхагІа хул вай республике бытовой гІулакхаш ду предприятеш, тоалу къахьегамхой хьашташ кхоачашделга. Бахача наха бытовой гІулакхаш ду модай цІа, комбинаташ, прачечнеш, павильонаш, тайн-тайпара мастерскеш я вайшита болх беш. Цул совгІа торговлен общественни кхачани предприятей шерра сеть я республике. БІаьш йолча тиканка, столовешка, кафешка хІара денна лоаттаду нахаІалаьмате чІоагІа эшаш дола гІулакхаш.

Укх тІехьарча хана дика лакхъенная къахьегамхошта гІулакх дара культура, наьха хьаштаж кхоачашдеча предприятей болхлой говзал.

Шоай балхах дика лоархІаю, къахьегамхошта бытовя гІулакх делга дика вІашгІехьдаьккха коллективаш кІеанга яц вай республике. Масала, царех я бытовой гІулакх дара Министерствана чуйоагІа ремонтно-строительни управлене коллектив. Къахьегамхой заказаш сиха а дика а кхоачашду цо, массаза а тІехкхоачашъю паччахьалкхен планаш. Нигтта дика къахьег индпошива фабрика, № 2 йолча быткомбината коллективаша. Цар дани йоакхо ю бахача нахъ бытовой гІулакх делга тоадара, къахьегамхой хьашташ дикагІа кхоачашдара, производства культура лакхъяра, налаца Іымерза хилара.

Юрташкарча къахьегамхошта бытовой гІулакхаш делга дика деладу Шаьла, Сунженски районий быткомбинаташа. Масала, дехача сахьата ремонт яргара дехе бахача наьха доахан доакадар вІашгІехьдаккхалца дола гІулакх ду Шаьла райбыткомбината [illegible]. Цкьа Сунженски быткомбината дІа-юха уха мастерскеш, автолавкаш бІаргаго йиш я ерригача юрташка. Баракъаш де, ехача радиоприемника, телевизора ремонт е заказеш дІайоду цар юрташкарча къахьегамхошкара.

Шоай болх дика вІашгІехьбаьккха бытовой предприятеш дукха але а дукхача меттигашка эоала лелалу вай республике бахача наьха хьашташ кхоачашделга. ДукхагІча даькье из хул партийни советски органаше, боахаш кулгалхоша цу гІулакха йоагІача бесса йоакхо ца яр бахьан долаш.

Бытовой гІулакхаш деча предприятей болх тоабар е, керда объекташ хьалъяр а тесса леладу Ачхой-Мартана района юртий Советаша, цар массаза комиссеша, общественни организацеша.

Масала, райоце хьалле дола быта хьа цІа, кхъ комплексни приемни пункт хІанз а хьалъяьннаяц. Хьалъе лерлІаш хинача шин балех цІ мара хьалъяьяц, шолагІъар хІанз а хьалъе йолаяьяц.

Бахача наьха бытовой гІулакхаш ду предприятеш районни центрех СаьцІашкаш мара яц. Района вокх нис юрта кхыметтел парикмахерскеш, кога гІирса ремонт ю мастерскеш а яц. Лоадам беннача гІулакха райцентре е Грозне аха безаш хул цу юрташка баха нах.

Цу тайпара хьал да республика цхьайолча кхы моттигашка а. Шенхаштта тоабе безаш ба Наьсарен, Нохай-Юрта, Ведана, МалгІабика, кхыча районий быткомбинатий болх. Грознера райцентраштта гаьна ядача дукхача юрташка яц цхьаккха а тайпара мастерскеш, приемни пункташ. Из бахьан долаш наха дукхий хьавзамаш хул.

Бытовой предприятей болх цІенхаштта тоабара, цар культура лакхъяра эттара хьалха бехктекхаме я райисполкомаш, городийн юртийн Советаш. Цхьабакъда, цазадлаш йоакхо е еш цу гІулакха партийни профсоюзни организацеша а.

Денна тоалу къахьегамхой материальни хьал. Цунга хьежа лакхлу бахача наьха хьашташ а. Цудухьа бытовой предприятей коллективаша дани йоакхо е еш кердадар, толамагІдар балха юкъекхаьяра, производственни процессашта шерра механизаци яра, предприятеш кердача оборудованеца Іалашъяра.

Къаьстта теркам тІабахийта беза юрташкарча къахьегамхой хьашташ дикагІа кхоачашдара, хІара юрта хила еш тайп-тайпара мастерскеш, приемни пункташ, ательеш.

ХІана, болхлойн гІулакхера цахи кІиранна ях дийнахьа болх барга бакнача хана, къаьстта лакхлу бахача наха бытовой гІулакхаш дара лоархІам. Наха кІеантагІа ха йоаергйолча тайпара шоай болх вІашгІехьбаккха беза быта служба предприятеша.

Дицалайта йиш яц гІулакх дара культура лакхъяр быта служба болхлой кертерча деахарех цаІ дола. Шоай балхах дика кхетам, цхьаьа Іымерза болаш, лакха профессиональни говзал йолаш хила беза цу предприятей белхий болхлой.

Партийни, профсоюзни организацеша, меттигерча Советаша, цар массазарча комиссеша дани йоакхо е еш торгвален общественни кхачаш болх тоабара. Тахьакка, общественни кхачаш предприятешка балха хьашабе беза мешашта тІалнала гІулакх де а лазаш кхоачашдеригдола нах. Цира къовсам лоаттабе беза шоай болх тесса лелабаргийна, кулга дІана боашараш.

Теркам тІабахийта беза бытовой гІулакхаш ду предприятеш къонача, лакха говзал йолча кадрашца Іалашъяра. Къона специалисташ балха тІа дІатІоагІара [illegible] дола.

Колхозийн совхозийн кулгалхоша шоай дола новкъостал де деза юрташка бахача наха бытовой гІулакх делга тоадара, мастерскеш, приемни пункташ, хьалхеле предприятеш [illegible] хьалхе еш.

Районашка эша кадраш кийчъе новкъостах де декхарийла я Грознера специализированни предприятеш, профессионально-технически училищаш.

Бахача наха бытовой гІулакхаш дар тоадерга, цул культура лакхъелга дукхагІча даькье тийна да бытовой предприятей коллективашта юкъе бача кхетама балхах. Юкъьащарча партийни организацей, кулгалхой сийрен декхар да бытовой гІулакхаш дара сфере болхлой бехктохаш лакхбара дани йоакхо яр.

В. И. Ленин ваь 100 шу дузаш дикача совгІаташца дезае кийчлуш ба Нохч-ГІалгІайчен къахьегамхой. Цхьаккха тІехьаюса предприяти йоацаш, наха гІулакх дара культура лакха йолаш цу дезача денна накъабаха декхарийла ба бытовой гІулакх деча ерригача предприятей болхлой.

ПАРТИЙНИ КАДРАЙ ДЕШАР

КПСС ЦК-арча Лакхерча партийни школе 13 февралехь занятеш дІадолаелар аргІанна хьайийллача кулгалдеча партийни советски болхлой кадраш кийчъеча курсашка. Укхаза гулбелар союзни республикай КП ЦК-ай, парте крайкомий обкомий административни а торгово-финансови а органий отделий заведующеш, Советски Эскарен ТІема-Форда Флотен кулгалду болхлой.

Курсаш хьеллаш къамаьл дир КПСС ЦК административни органий отдела заведующе Н. И. Савинкина. «КПСС исторически опыти коммунизм хьалъяра советски халкъо лоаттабеча къовсамеръ цуй лоархІамна» яха лекци йийшар академика П. Н. Поспелова. «Партийни организацей идеологически балха цхьадолча дешахь» яха доклад йир КПСС ЦК пропаганды отдела заведующе заместителя А. Н. Дмитрюка.

Курсашка дешаш багІараша бетта дакъагІаргаа КПСС истории политически [illegible] марксистско-ленински философи Іилман коммунизм, политически экономи, парте идеологически балха актуальни проблемашка, балха опыт дІ[illegible].

Цу цхьан хана занятеш дІайолаелар союзни республикашка, крайшка, областашка аргІанна хьайийллача областий юкъарча, республикански, республикай юкъарча курсашка.

А. Д. АВДЕЕВА НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА СИЙЛЕН ГРАМОТА ЯЛАРАХ ДОЛА НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА

УКАЗ

Советски печатІоазоне дукхача шерашка беркате болх барея а вежча дийнахьа дезо кхозатхъа шу дизарца дувзадеш а Нохч-ГІалгІай Автономни Советски Социалистически Республико Лакхехьарча Совета Президиума Сийлен грамота йолла:

Авдеев Алексей Дмитриевича — «Грозненский рабочий» газета редактора.

Нохч-ГІалгІай АССР [illegible] Совета Президиума председатель.

И. АЛМАЗОВ.

Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь

Г. СКЛОКИН.

г. Грозный, 1969 шера 14 февраль.

ХАЛКЪА ГОВЗАНЧИЙ [illegible]

Къилбаседа Кавказа прикладни искусства предприятейн халкъа говзанчийн сиццагІа йолча обрацеий выставка хьайийллай Ростове-на-Дону. Экспозицена юкъе кертера меттиг дІалоац В. И. Ленин ваь 100 шу дизара кийчдаьча совгІаташа сувенираши. Царех дикагІъараш къоастабй Къилбаседа Кавказа [illegible] тешка архейа.

(ТАСС).

СОВЕТИЙ ХОРЖАМАШТА НАКЪАДОЛХАШ

ДИКАГІЧАР ЦІЕРАШ ЙОАХ КЪАХЬЕГАМХОША

«Красный молот» завода массайолча механика чакхьььар Грозненски городской Ленински районни Советашка депутаталла хоржерий кандидатураш белгалъеш дола собранеш.

№ 3 йолча цеха болхлой, служащие яьла, инженерно-технически болхлой юкъара собрани хьайийллача цеха партбюро секретара воа. В. Н. Астеменко - дош делар цеха мастера Абрамовна. «Ленински райсовете харжа аз могаву вай завода директор воа. Колесников, — аьлар оратора. — Вайна массанена дика вовз Николай Кондратьевич. Заводе директорала цо бола бу тхъаь пхьоладагІа шу да. Предприятие экономика дІахо дегІайоалайра дани йоахо еш, производствана дикагІдар, толамагІдар хьаллоеаш ва коммунист Колесников. Цудухьа шиї боккъонца волча кулгалхочух доккха сий ду завода коллективо.

Собрание гулбеннараши, массане раза е волаш, дъаллаьар из предложени.

Нигтта Ленински райсоветта депутатала кандидатан бир колхлой доккха сий деш болча инженер - конструкторах Аполлоний Татьяна Ивановнайх, токарах Детистова Надежда Сергеевнайх, затомщиках Анатолий Иванович Михайлинах.

●

Самарийнахкн городской районни Советий депутатала кандидаташ оттабара хетаяь собраний хилар «Октябрьнефть» НПУ инженерно-технически болхлой, телемеханизированни промыслах Гойт-Кортарча промыслах мехкдаьттахой.

Мехкдаьтта доаккхаш волча оператора В. И. Бреславски предложени лу городской Совета депутаталла кандидаташ къона замерщика воа. Хашемов, кхерамзлен техника инженер воа. Ахидова; мехкдаьтта доаккхача промышленноста болхлой профсоюза обкома председатель воа. Зубков харжа аьнна. Мехкдаьттахой массава раьза волаш хьаллоац уж кандидатураш.

«Октябрьнефть» НПУ начальник С. И. Дмитриевн ОКСа инженер В. Исаева городской Совета депутатала кандидаташ харжа.

Октябрски районни Совета депутатала кандидаташ замерщика В. П. Тешковая, мехкдаьтта доаккха оператор П. И. Бреславски, мехкдаьтта учет дІалаьа замерщика О. П. Гришина, технически диспетчер З. И. Чуйков, оператор Л. А. Митрофанова, нигтта кхыбараш харжар мехкдаьттахоша.

●

«Малгобекнефть» НПУ транспорти конторе хиннача собране городской Совета депутатала кандидаташ шоай дикагІа болча новкъостех бир транспортникаша.

Уж ба шоеккара дани хьохкаш а телаш къахьегаш бола заправщица Вера Ильинична Гейко, шофер коммунист Мариев Бексолта Бекмарза, тракторист-крановщик Юрий Николаевич Ревков.

Городской Совета депутатала вахийта тхьо саг белгалваье «Ингушский» совхоза коллективо.

ГорСовета депутатала харжа лаьрхІараш кертерча денна хьийбаш лелалераш, кхашкара болхлой, механизатораш ба. Цернаа юкъе ба доярка А. [illegible]. Кортоева, свинарка Б. М. Чумакова, комбайнер Х. А. Коригов, ихаш лелаеча бригада бригадир Н. Ш. Алероев, кхыбараш.

●

ДиналагІа ю хьалха латта доярка Джамалдинова Грозненски района «Атагинский» совхоза къахьегамхоша Старо-Атагински юрта Совета депутатала кандидат. Из темаш а ю. Дани хьинаре къахьегаш шиї говзал, балха опыт къонабераштa кхьарда дІалуш, коллектива сий деш хьабоагІа из.

Нигтта дика болх беш а коллективо сий деш а ба юрта Совета депутатала кандидаташ баь совхоза дикагІа вола механизатор Вагапов Биболтен хьежиІаш лелаю Идрезов Решида.

Старо-Атагински № 2 йолча юкъерча школа хьехархоша юрта Совета депутатала кандидат веье шоай директорах Саидов Іарбех.

ХАРЖАРХОЙ КЛУБЕ

Грозненски районе Петропавловская яхача станице чукхоачаш эггара хьалха бІаргаштa дукъала оьгу «1969 шера 16 марта меттигерча Советашка хоржамаш, массазар хоржамашка» яха доккхача алапашца яздаь, йоазув тІадола аслуyг. нигтта кхьадараш а. КІезига дІахо ваьча харжархой клубе я. Хьалха ханнача хоржамашка агитпункта заведующий хинна Зинаида Семеновна Сидорова я цун заведующи. Укх шера Ленина кІерагІча колхоза партбюро дьа решенех харжархой клуб вІашагІъяхаяй станице. Клуба балха керте латт дикагІа болча производственникаех, хьехархоех, юртбоахама специалистех вІашагІъелла Совет.

Чуваьннача бІарг сийрдабоаккхаш сирла дІайха я клубе. Цудухьа дукха хул укхаза нах. Цигабараш лекнега, беседага лаьуегІа, хоржаш керда газет, журнал дешахьметех лоаза боагІа. Дукха плакаташ, лозунгаш да клубе хоржамашта хетадаь я политически а. БІарг тІаоттам да «Даьхено — халкъа. халкъо — Даьхенна», яха цифраехи фактехи оттадаь плакат. Колхохошта Даьхено денна къахьегана совгІаташ дукха цу тІа. Уж плакаташ агитатораша шоай кийчаьд.

ТІайоайата дукха сакъерадаме мероприятеш чакхйоах клуба Совето харжархошта юкъе. ХІинз эвлиа чакхъьаьхаре эттара сакъердамегІа ар дукха ха йоацаш хилар — районни партийни советски болхлоша харжархой вІашагІкхетар хилар клубе.

Из вІашагІкхетар хилале харжархошца къамаьл даь хиннадар клубе Совета активисташа, района кулгалхоша шоа далар лоаш дола хаттараш белгалдаьдар.

Тайп-тайпара дар уж. Дунен халкъашта юкъерча хьалах лаьца, шоай къахьегамо а быта а дешаех лаьца. Харжархошта массадолча хаттарашта хьалда йола жоп делар КПСС Грозненски райкома хьалхарча секретара Ю. В. Сухорукове, райисполкома председателa Т. М. Эсембаевас, кхыбараш.

Боккха теркам тІабохийт клуба Совето агитаторашта эшача новкъостала. Хан-ханнахьа церна совещанеш, семинараш чакхйоах.

Уж тайпа клубаш дукха я районе. БелгалдаьккІа доагІа юртарча хьалашка цар дика пайда лула а хІаьта къахьегамхошца беча идейно-массови балха пайдане форма из болга а.

Дукха ха йоацаш агитпунктайн клубайн заведующей балха опыт дІа-хьа эцара семинар чакхъьаккхар районо. Шоай клуба Совета балха опытах дьаьа дийцар З. С. Сидоровас, харжархой балхача моттигашка агитатораша беча балхах, из болх кхы а айбара дездарех дийцар.

Дукха я Грозненски районе Первомайская яхача станицерча клуба Совето сания харжархоштa юкъе дика болх бу агитколлективаши агитатораши. Грозненски шурий совхоза партийни организацие дика могабеш ба агитаторашт механизатор Радуева Зина, воз тІара олхазараш лелаер Бледнова Лидия, слесарь Анциалов Николайи, нигтта дукха кхыбараш.

Хоржамаш хилалехьа гойле вІашгІехьбаьккхача идейно-политически балхо сияхетам лакхбарал совгІа къахьегамхой общественни вахаре хьинар а айду. Цудухьа оаха дани йоакхо ю харжархой клубайи агитпунктийн болх ка хула чІоагІагІа айбара.

В. ЕВДОКИМОВ,

КПСС Грозненски района пропаганды агитаци отдела заведующий.

№ 29 йола хоржамаш участок Грознерча трамвай управлене конторе ула. Дика йоакхо яьй укхаза хоржамий компани дегІІа вІашагІъехьъярхьа шахтийн [illegible] гІулакх. Политинформатораши, агитатораша шо-шоай участкашка бахача наха юкъе хан-хьанахьа лекцеш еш, беседаш ю, сийреш ю. Къаьстта дика лелабу шоай болх агитатораша Руданова Викторияс, Телицына Татьянас, Моисеева Тамарас. Эша литература да агитпункте. ХІаьта агитаторий укхаза хила беза хенаш белгалъеш йола графикаш, цар балха план, харжархой спискаш оттадьй.

Денна хул укхаза агитпункта заведующий Токарева Надежда Николаевна. Агитпункт кийчъеш эзачунга хьежа. харжархошца беседаш е, политинформатораштa, агитатораштa эша новкъостал де массанахьа кхоач цун хьинар.

СУРТА ТІА: (аьрдехьара дехьа) агитатор Руданова Виктория Михайловна агитпункта заведующий Токарева Надежда Николаевна харжархочуна Джабраилов ТІахІира хІамаьл деш.

И. Пажева сурт.

КПСС ЦК-ан СССР МИНИСТРИЙ СОВЕТЕН

КПСС ЦК-ас СССР Министрий Советос сацам баьй:

Сийлахь-воккха ерсий писатель-баснописец И. А. Крылов ваьча дийнахь дене 200 шу дизар белгалдоаккхаш Москве И. А. Крыловна памятник дотта.

БІАЬШЕРЕНАШКА СИЙЛАХЬ-ВОККХЕИ ХАЛКЪАЦЕИ

И. А. Крылов ваь 200 шу дизара хетаяь торжественни сайре

КхоалагІа бІаь шу доладенлад Иван Андреевич Крылова. Хинага дилача мел йоккха икъ а из! Цхьабакъда, шерий гаьнарча гаьналгара хьадоагІаш довне дІа-хьа йиъдеш да халкъа хьаьбъала кІоргалетанашка хьахинна цун поэзе къамаьлий тоател. Крыловски хьаста чура кийдаьд Грибоедовен Пушкинен, Гоголаа Некрасова а. Цкьа бІаьи ах бІаьи шу дакиначул тІехьагІа, советски хана, цу хьастах кхийнав Демьян Бедный Владимир Маяковскийи. Хетаргахьа вай тІехьенаш а цецъюнн мег багара бага дувлаш, поахалгара поахалга дувлаш хьаденача деша тамашийна чІоагІача низах.

И. А. Крылов дийна а волаш цун басней шоазткълагІа эзар экземпляр арадьйнача хана, В. Г. Белински хургдар гуш санна белгалдоаккхад, Іалаьмате дукхача кадаеех хІарар нттац эзараш экземплярашца лоархІаш юстаргахлар.

13-ча февралехь ССР Союза Доккхача театре И. А. Крылова берий берех баьнна Іалаьмате дукха нах гулбелар из ваь 200 шу дизар дездеш белгалдаккха.

Президиуме — ерригсоюзни юбилейни комиссе членаш, СССР культура Министерствана вакилаш, писателаш, Іилмахой, вежарашта йолча республикашкара хьаший.

Торжественни сайрене бар новкъостий Г. И. Воронов, А. П. Кириленко, А. Я. Пельше, Н. В. Подгорный, М. А. Суслов, А. Н. Шелепин, В. В. Гришин, И. В. Капитонов, К. Ф. Катушев, М. С. Соломенцев.

И. А. Крыловах дола сайре торжественни сайре хьайийллар СССР писателий Союза правлене секретара С. В. Михалкова.

И. А. Крылова творчества хьаст цІаьхха а лакъаргбоацаш хиларах дийцар сайрене къамаьлаш дахча вай мехка къамий литературай вакилаша.

...Цу хана хетаяора, сийлахь-воккха баснописец ерсий литература, советски халкъай дукхача къамех латтача ерригача культура цІей хинна дІалута дола шиі цІей дездеча гуш воадаш цига вар аьнна.

(ТАСС).

В. И. Ленинан 100 шу дизара

ЛЕНИНАХ ДОЛА ДАГАДОАГIАРАШ

Надежда Константиновна КРУПСКАЯ

ТIЕМА ШЕРАШ КРАКОВ 1914 шо

Дукхача хана дехий тIема ю хо-чуш хиннадале а, тIом хьалхай-[illegible] а цкъа [illegible] новкъа хилар...

[illegible]-ча августе тхо [illegible] доьзал даре чуьлйина вера Поронина жандарм-ски вахмистр топ йола папкий — моттигера ахархо а волаш... Владимир Ильича ахьа ваьннав, аьлар цо, ма лаца везаш а вар со, кхоана Iуьра хIаьта а вета а из Кердача Тарге (тIема Iаьдал хин-на моттиг яо иа) хIаввига везаш а вар со,. тIаккха дикагIа дер Владимир Ильич ше Iуьйрийна цхьа са-кхьате Новача поезда хьатIаьоагIа-ре. Хьаьта гуш дар лацара кхе-рам болга, хIаьта тIема хана, тIе-ма хьадкхача даношка, атта дIа-кIалтIа воаккхаргдар...

Танецкеца цхьана. из Кердача Таргера хьеренача хана. язда письмо Вене дахьайтар аьна Ду-нен халкъашта юкъерча бюрон член волча австрийски социал-демократага Виктор Адлерга. Кердача Тарге Ильича уIайнтар со. Цуьна цхьана дитар тхо, Ильича хIехига къаьмаьа дора. хIана от-та хьал вIалла довзаш дацар... ХIара дения тIаьтар со... Ильича буьшар шийна цхьана лийца бох-ка мах. Дукха боахкар лийша мот-тигера ахархой — паспорта ца тIехьяйнтарах, налог хьа ца ларах.. Ильича дагаехар молла-гIча хадача гIулакхах ахархой мукъабоахаш ше Шушенске де-даль юридически практика. набахта ший тайпара йола юридиче-ски консультаци хьайниллар, заявлени яйора, и. кх. дора. Шийна набахта боахкараша «Iоагiа къонаха» ва еллар Ильи-чах...

Юххера а венски депутат Виктор Адлери львовски депутат Диамандек Владимир Ильича доал-ла оттарах гIулакх хилар. 19 ав-густе Владимир Ильич набахтара дьахийцар...

Кракове дикка масталашха вIаштIехьадаьлар доазол дехьа — нейтральни мехка — Швейцаре [illegible]...

Краковера швейцарски доазон тIа кхаччалца долхаш бIарчча

ДIахоедар. Хьалхарчунга къа-на [illegible] (1[illegible]) (1[illegible]) [illegible] тIа.

кIиргаIа викъ бир оаха. Станцешка сайца латташ, тIема поездаш тIехьювлийташ дукха ха Iоаххар. Мотахинашен царна гона-хьа вIашагIкхийттача кхадинаьха активон еш йола шовинистски агитаци эуьра оаха. Вокзалашка цар салташта тедар пхьа образаш, дуIаш тIаяздаь кахьатащ, я, кх. Вокзалашка кхаьга баракъаш дукха эскара хьакимаш ле-лар. Вагонаш тIа-яздаь дукха йоазаш дар — французашта, англичанашта, эрсашта, фу дерга лха дукха дирекмаш «Yodon Russ ein Schuss» (хIара эрсечоа тоташ техар!)...

Ди дакъа Вене сайцар тхо, оцаш дола удостоверенеш хьаьца, ахчанцара гIулакх вIаштIехьдаккха, доалла отта вах дяха Швейцаре чувутаргвацар...

БЕРН

1914—1915 шераш

Юххера а 5-ча сентябре Швейцаре дIаккхаьчар тхо. Берне дехар...

Галицера хьадахкача молла-гIча дийнахьа деррагаш гулделар тхо. цу хана Берне мел хиннар —Шкловский. СафаровгIар, Дума депутат Самойлов, Гоберман, кхыбараш.-. хьунагIа совещани йир. йолаш йолча событех ший йола уйлаш дийцар цига Ильича. Цига тIайийцар беш латта тIом империалистически. гIаьра тIом дерхIаш йола. тIема кредиташ мотальча II-ча Интернационала баьччаша дьчех пролетарията гIулакха бах тийшабелх дерхIаш йола резолюци: резолюце тIа йоа-хар «Рессе болхлой классан деррагача халкъий къахьегамхоштен хетачох аттара кIезигагIа дола эулам дар пачхаьа монархи [illegible], Укропаша, Рессе ду-кхача халкъашта нна беш дола пуь эскари ийша хилар» (В. И. Ленин, Сочинени бизза гулдам. т. 26, оагI. 6). Деррагача мех-[illegible] социалистически революци [illegible] тIема цIакха [illegible] [illegible] хьабераделет [illegible] хьа шовинизмаен патриотизм-

[illegible] кьона къовсам доаттабара пропаганда яра лозунг хьалхашка а оттадеш, резолюце тIа оттальяр Рессенд де дезача гIулакхий программа: монархеца доаттабу къовсам, революци кхайкхар, республика бахьан, великорусаша тоIадаь доаха халкъаш мукъаддара тIехьа, помещикашкара латташ хьадалара, 8-сахьата дола балха ди отталара тIехьа [illegible] къовсам.

ГIулакх ше [illegible] [illegible] Бернски резолюци деррагача империалистически дуьненга дов дIахьейна дар... Большевикий доаьол деррарча севнешка дIакхьийтали из. Цуь тIехьагIа техкаш цига дIайикхьар Самойлова, ЦК-арча эрсий дахьацен думски фракцей монархеолаш. Цар малагIа [illegible] доаргIьа хIаьта хоаш дар. Рессенара буздахаш [illegible]. ТIехьагIо мара гучадаланзаф ЦК-рча эрсий дахьхен думски фракцо большевистски дехьонц цу саьлаге ваз айяр. Вай мехка хьадха латтача боалхлоьта, вай партийно организацина дунен халкъашта юкъерча конгрессаша тIемах ль резолюцех хетар цхьа моллагIа йола кхьата чIегилг а йоаш, ю дезачоа хьалхьо декара документ.

ТIема хьадхарча деношка, мобилизаци хьа ма кхайкайнгге, «ДIабакха тIом!» «ТIема тIом кхайкабе!» яха тIахьехаи бола листок арахийтар ЦК-а. Заспасной бараш эскаре боахача дийнахь Питере дукхача предприятешка забастовка йир, кхьметтел демонстраци е а гIийртар. Бакъда цу-кха хIаьа дулургIоацаш тIеме дьаьраьлна гIиттайир черносотени патриотизм, цIоагIйир тIема [illegible]. [illegible] тIемца къовсам доаттабар нийсъ, пачхаьа Iабадла дIахо къовсам доаттабара нийсъ дIакхухьар. Цу чIоагIоно уйла, айяр кхьметтех меньшевикашка [illegible] цхьа - демократически [illegible] бIарчча хьанийцача тIом [illegible] ски трибуна тIара [illegible] юкъара резолюци. ЧIоагIа дера-хуча тайпара думски [illegible] яр [illegible] дукха дар цу тIа чакхдаладлца дIаькилза. ХIаьта а из яр Дума беррига членаш цхьатара вIаIазбугаш йола протеста резолюци. Из вIаIазбахар [illegible] [illegible] - демократически фракци [illegible] кредиташ тIаацара [illegible] вал а ца лоацаш, [illegible] дукхаш хилар дIатьехкаш [illegible] чура ([illegible] ерриге [illegible]) аральяча. Большевистски организаци чIоагIа хьулоадар, революционни къовсам [illegible] [illegible] къамтанта тIемах [illegible] [illegible] без дувца [illegible] тIайоа [illegible] арахеца боллеэар. ТIо [illegible] дукхьалара пропаганда бола-[illegible] провинце а. Моттигашкара [illegible] хоамата дувц революционни [illegible] бола баллоеша из пропаганда хьалайоц. хьадш. Цу дерриганех дар хайф тхона доаьял дока дукха тIехьагIа...

«Оппортунизмо эншадь II-гIа Интернационал дешидь», — боахар Владимир Ильича. Оппортунизмах IоцIендаьча нердача, III-ча Интернационала эша низам гулде дезар.

МалагIча низамца чIоагIдаьо дувца мегаргьар?

ТIема кредиташ тIаацара мукъе дакъа лацанзар, эрсий социал-демократел сенгIа, дукхьал сербски социал-демократаша. Скупщине (сербски парламенте) берриги шиъ вар уж. ТIом болабеннача юххье Германе тIема кредиташ тIаацара юкъе [illegible] [illegible] а, бакъда, 10 сентябре Карл Либкнехта, Ф. Меринга, Ро-

[illegible] [illegible] оттайир [illegible] [illegible] тена юкъе дукхагIчар лаьадача ве-[illegible] дукьалара [illegible]. Францие социалистически партия, [illegible] [illegible] вииниэжигаьа иьлар. Бакъда му-гIарех бола партийцаш чIоагIа тIема. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Кофэдианен [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] социалистически [illegible] Махдимальден Кейр Гарден [illegible] [illegible] тIема дукхьалара уйлаш яр, бакъда дукхагIча [illegible] юкъе уж пацифистски характер [illegible] яр. Кхьчаред революционно-гIа яр «Avanti» («Вперед») [illegible] газет керте латта Итальянски социалистически партия, цо кьон-сам доаттабора шовинизмоца, гучадоахар тIема тIахьехаман [illegible] дагара из хилар. Хьалха дола болхлоех дукхалла а дукхагIа-раш хьалдоахар из. 27 сентябре Лугано яхача хилар итало-швейцарски социалистически конференци. Конференци кхыйтар тIемах йола тха тезисаш. Конференце йоах беш бола тIом империалистически ба, дунен халкъашта юкъерча пролетариата [illegible] тIема тIом доаттабар хьалхар.

Мадарра цьхча, шовинизма дукхьалара оазаш, интернационалистически оазаш, хIаьта чIоагIа йола, [illegible]-[illegible] йолаш, бIубенна йоацаш енар, бакъда Ильич шекваддар уж чIоагIнургдила-рах. Еррегача гурахьа дог гIоздьвина, дешал айдешь уйла йолаш вар ма...

ТIом болабенна ше бутти ах бутти баьнначул тIехьагIа Ильича хьахилар къаьта, хьадда бола къовсама шкъ. Цу къаьхе теоберанемо дIахо бергбола беррига бахк. Дунен халкъашта юкъера революционни гIулакх доржаро керда уйлаш енцар эрсий болх вIаштIехьбаккхара тIехь Ильича беча бергигача балха, керда хаз, керда кьуц дакъкхар цу балха. Парти,

бохлей к[illegible] [illegible] хьалхагIа [illegible] дукха [illegible] Ильича [illegible] мотаргда [illegible] интернационалистически тIемо хьал[illegible] [illegible] [illegible] дехкар [illegible] [illegible] [illegible] а яца. Дунен халкъашта юкъерча къовсама юкъе хиина да хил-ча Ильича мотаргдацар ишта чIоагIа эрсий пролетариат октябрьски кораалеца йига...

Пролетарията [illegible] интернационал хувцадаларца цIоагIа, доаттабе къовсам [illegible] боарка а беш, цу хана Берне хьа макхаьчча Ильич волавелар [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] паш, из дIаволавелар цуи миросозерцани [illegible] [illegible] ски материализм [illegible] яхача а [illegible] [illegible] кара. Маркса экономически хьехам а оттабеш, социализмаки пролетариата классовой къовсама тактикахи дола деш Маркса мист та кхеталеш хиннад даьхьар.

Маркса хьехам буьцаш хилча ишта бувцар. Философски материализмахи диалектикахи хола кертеш ядеш хиларца дувзаденна Ильич юха а гIагIертта деша волавелар Гегела а кхыболча философий а йоазош. из болх битаздар цо Марксах бола болх чаккхбаьккхачул тIехьагIа а. Из дезача гIулакхашта хьада хьалхле дахара дола философи дара метех каазерале деркIаш бир философех цо баь бахк. 1921 шера профессиональни союзех лаьца Троцкеи Бухаринеи хьувеаш ерригача лаленешка диалектически хьожаш цо доацна белгалдаьхараш кхь дикагIа хила йиш доацаш хьаьбоккхар Берне хьаккхаьча цо дIайолаьча, махистацца къовсам доаттабаьча 1908 — 1909 шерашка философи Iомадеча гIулакхьа тIехь цо даьр дIахо дувзаш хиннача философех йолча занятехна Ильича дукха хIама далар.

Къовсамаш дешаре, дешаре Iамийна болаш массаза а наьа чIоагIа вод а хила дIаветтар Ильича, паяна юкъе эттара чIоагIагIа, шкъарчал доацаш бола бувцаш хулар, шкъарчоа цо дукьала цхьатарра параллельно беш бола бохк ба ааьна хеташ хиннадале а.

(ДIахоадар хургда).

(АПН).

ХЬАЖКIАШ КIЕЗИГА ЮВ

Вайнача бетта совхоший кулгалхой, специалистий, бригадирий, звеньевой [illegible] хилар Урус-Мартане. Цига йийшар 1968 шера итогаши КПСС ЦК октябрьски Пленума решенеш кхоачашдара-1969 шера де лоарараш.

ДIадахача шера хьажкIаш делхенаца кIалбитаб Урус-Мартана района ялат кхедераш. Пачхьалкхена 3342 тонн хьажкIа дIа ца луш дехкар тIадисад кхаь совхоза. Мичурина цIерагIча совхоза 673 тонн, «Горец» 1306 тонн, «Технинский» яхачо 1364 тонн хьажкIаш дIаенна[illegible] Даккхена. Къаьстта дукха тIайисай фуна лаьрхIа хинна «Одесская-10», гибридни «Днепровски-247» яхача фух йола хьажкIаш.

ХIана иийсденна из ишта?

Планах юкъера лаьрхIача района совхка хIара гектара тIара 20,3 центнер хьажкIаш чуя еаар. хIаьта чуеная «Горец» совхозе 14 центнер, Мичурина цIерагIча совхозе — 18,3 центнер. «Технинский» совхозе 18 центнер мара яц.

Вайна ховш ма хиллара ше-шегIа хьахилаш хьажкIа. Сонкха Урус-Мартана района хьажкIаш лелаераша царна эсала гIулакх дир, цудукьа уж ве а хилар. Ц хьахьокх цу района боахамий цхьайолча звеньяшка хьажкIа хьувкъаро. Масала, «Технинский» совхозе Джамбулатов Шелита звенона 140 гектарах хIарапе тIара 27 центнер хьажкIа ьыннай. «Красноармейский» совхозерча Исраилова Халицача звенона а ьыннай хIара гектара тIара 25,8 центнер.

Цхьабакъда, совхка района хьажкIаш кхельча тIьоь цаI звенох царна мара ьынаяц йозал хьажкIа. Доаче, гIулакх дьрий хьажкIаш хьийкьай ца дьрий ярар ве хиний.

ХьажкIа гектара тIара кIезига ялара кертерча бахьанех цаI дa из кхеара агротехника телхаар. Цул совгIа хьажкIа дIайийнача кхашка котлувлийт васар.

ХьажкIа дIаюнча хана кхашка боагIаш. бIарг лекхаш хулар боахамий кулгалхой, специалисташ. Цхьабакъда, из дIайийна ьыначул тIехьагIа дукха тержал яизар.

Хьалха квадратно - гнездовой хьисапе хьажкIа дIаюнча хана кулгалхошкара звеньевойшка кхачча бараш квадраташ хьахиларга тьежар. Малх хьалбалалехьа кхай тIа кхача гIертар хIаранар. Тай техача саьна [illegible] а акла вгIача дика тIаьынеча хьажкIа ийса нугIараш дола бIарг ма кхоача гаьна холера.

ДIадахача шера кIезига яр квадратех йийна хьажкIаш. Пунктирни хьисапе йийнаяр дукхагIьараш.

ХьажкIа хьатIаьынчул тIехьагIа пхоагIа марехка а еш квадраташ йича, культурана обработка еш атта хургда йоах цхьабараша. Из бакъда, цхьабакъда хIара бIена чу[illegible]гIча боарамагIа растенеш хургьа ьыча бакъдац. Искуственно дьбIенаш а даьсса е нийлха растенеш йелаш хул.

Из хьахьекхаш «Лермонтовский» совхозе къахегача звеньевой Матаев Берсан Чагаев Iимранеи кхаша. Цул совгIа пунктирни хьисапе дIахуьиц хилча маькера фу дукха дукхагIа дIадола, оасарца къовсам доаттабе хала да.

КIезига хьхоалр боахамашка хьажкIа дIаюргйолча кхашка органически минеральни удобренеш а. Бизза пайда оцахар гербицидех.

Гербицидаш тувса машинаш пайда ца эцаш латт боахамашка.

Цу деррагача кхоачамбоацаршта нийсса да боахамашкара хьажкIаш кхеераш дIабовлар. 1965—1966 шерашка хIара гектера тIа 60—70 центнер хьажкIаш чуяхьаш хиннача Мичурина цIерагIча совхоэерча Бераева. «Технинский» совхозерча Цапаева звеньий, ахьбарий цIераш хьац хIана.

ХьажкIаш лелаерий къахьегамара бозам совбаккхара гIулакх дедара да.

Хьалха шекара свекла кхеара ль стимулировани лакха хьац. из а керттерча дакъа болхлошта звеньевойшта мара яцар. Цул тIехьагIа пачхаьалкхено стимулировани е лаьрхIар шекара свекла халаеча бригадирашта; управляющента, керттерча специалисташта, совхозий директорашта колхозий председателашта. Планаш тIехкхоачашьярах йола премеш шекар доаккхача заводе ду. Цхьабакъда, фий бола культураш кхеерах дучарел дукхьа лакагIа а уж.

ДIадахача шерашка дийна гIалаташ дIа а доахаш препаши культураш кхеергйола звеньяш вIашагIйоахкилга чакхдаьккхад ухах [illegible] района [illegible] бола хамат[illegible].

Района хьажкIаш кхееш 38 звено хургьа. 4065 гектар лаьтта дIахоададаьд звеньяшта. ХIара гектара тIаво лекха еача хьажкIа планаш дIакхачийтай. ДIаеннай ешаш йола техника, юртбоахама инвентарь. Цхьабакъда, хьажкIа дIаюш сеалаш кхоачамбелаш ца хиларах чIоагIа сагота ба боахамий агрономаш. Йолаш йолча 30 сеалах дика квадраташ е йиш йолаш 4—5 се-[illegible]

ТIаьйнача социалистически декхарех хIара гектара тIара 28—30 центнер гибридни фунен хьажкIа лакха дерхI района хьажкIаш кхеераша, Ермоловски элеваторера боахамашка дIаккхьчад районировании, колиброванни фу. Еррига ши бIаь тонн цхьоагIча классаз а.

П. НОВАНОВ,
агроном.

ДУГА КХЕДЕЧА IОАЯЬ ОПЫТ

XXIII съезд хинначул тIехьагIа дукхагIа ю баьннаб КъийБаседа Кафкасе дуга. Цу гIулакха кIезигта гоэрелаш яц вай республике а, къаьстта Шалинской районе. Хофи да хий дехкача лаьтта мара ца культура йоееи [illegible] хилар. ХIаьта тха тоьал да уж лаьттош. Цхьабакъда дуга кхедо тхо дIа-[illegible] [illegible] [illegible] шера тоьаь пхиъ гектара тIа мара дийнадацар-[illegible]а из. хIаьта дIадахача шера — 64 гектар тIа дара. Дуга кхедеча цхьаьола опыт Iомаеф оаха хIана.

Ала [illegible] тхо болхаш дуга [illegible]увкъар [illegible] [illegible] лакхдуш хилар. Цуи бахьан да из культура кхеяра гевзад оала дика царерззар. ДIадахача шера 64 гектара тIа дар тха бригада дуга. Iайи бIаьстин цу дерригача лаьтта механизированни хьисапе хий дилла везаш дар, хIана аьлча айенна улар из. Цу гIулакхи лаьрхIа насосни станци йир. Химически составага диллача сульфатно - садови дар лаьтта. Цу лаьтта пхьакха а тайпара баьцовгIа тIаллацар. Цул совгIа кхашка дехача хих а дукха тух доаллар. Цудукьа дуга хьатIадоалача хана лаьттах а хих а доалда тух цуьна IатхьорсхилIар кхетадора тха специалисташ. Оала лаьрхIар ма дIадийнача хедита агротехника ьаххара гIулакх де.

Дуга агротехника боаьопашка хьежжа дIадийра. Цул тIехьагIа чекашка хий дилла долалелар тхо. ХIара гектара тIа шиша центнер суперфосфат тесар.

ГIулакх аргадьэиф дуга тIайдала доладенча. Тхо хьийрача тайпара, ахьатарра хьатIадаланзар из. Цул совгIа хьатIадаьынар е ниэ болаш даьар. ГIулакх тоадара кхашка шишша центнер азотни удобренеш тайсар оаха, хIаьта чекашкара хий хаст-хаста хувцар, нийлха долча кхьа а тIадийра дуга. Из бахьан делаш дуга дика хьатIадаьлар, хьатIадаьынар ниэ болаш дар. Цул совгIа, дIадахача шера оаха Iоаьлча опыто хьахьокх тух дукха доаллача лаьтта дIадийна дуга хьатIа ца долга а. хIаьта цхьачахьа тIадаьынар дуга дIадегIача, из дика дIадатнга а.

Цу тайпара агротехника а йолаш дуга кхедарах тха вIаштIехьдаьлар хIара гектара тIара 36,7 центнер дуга чуда. Бакъда, из цифра дика лактагIа хила йиш йолаш яр. Дукха, дуга дайра тIа совхка дуга чуэнча хана чIоагIа мух а хьехла панашкара фийгаш Iеэетарах.

ХIанз В. И. Ленин веь бIаь шу дизара кьехьадоахаш оаха дош лу дуга кхеэча севообороташ юкъе а йоалаь хIара гектара тIара 40—45 центнер дуга даккха. ХIаьта цу боарамах хьуэкъах чубера де шея дозар деш да тхо.

В. КРЫЛОВ,
Шалинский района «Красный пахарь» колхоза агроном.

Даим дукха нах хул Уферча В. И. Ленина ЦIагIа-музее. Гаьнарча моттигашкара ух укхаза нах В. И. Ленин веи Н. К. Крупскаяи Башкире бехаш йолаха хе дикагIа йовзар дукха.

Сурта тIа: Башкирерча пионервожатей группаца В. И. Ленина ЦIагIа-музее беседа еш ва 1920 шера дену КПСС член вола А. Т. Ефремов.

Б. Клинниццера сурт.

ТАСС фотохроника.

ТАЛЛИНЕРА ДУНЕН ХАЛКЪАШТА ЮКЪЕРА ТУРНИР

«Таллин-1969»—цу тайпара цIи йолаш хургья феврале—марте Эстоне столице еш йола дунен халкъашта юкъера шахматни турнир.

— Турнире дакъа лаца хьийхаб советски гроссмейстераш Д. Бронштейн, П. Керес. Л. Полугаевский, М. Тайманов, Л. Штейн. хIаьта ишта Венгре, ГДР, ФРГ. Болгаре, Финлянде, Голланде, Югославе, Румыне шахматисташ я,—хоам бир турнира оргкомитета председатела, таллински горисполкома председатела Н. Уидусе. Цу вIашагIкхетарца дIайолаергья Таллинерча дунен халкъашта юкъерча шахматни турнирий традици.

Тамара ТОМБЕРГ,
АПН корреспондент.

ШЕРА ПЛАН—ХАНАЛ ХЬАЛХА!

Пятилетка кхолагIча шера план толаше цхоачашьяьй Новогрозненски мехкдаьтта чакхдоахача завода коллективо.

Берда тIайийцача социалистически декхарашка, хьинаре бола бу ленински шу, къахьегаме оасарло дакха болеш продукци тIехдика арахецен шу да алаш хьакхайлаьд 1969 шо.

В. И. Ленин ваьча дийнахь дена 100 шу дизара яха йоатгIача тайнара накъалхари пятилетка план хадад хеалха кхоачашьяри дукьа къовсам а доаттабеш, январь бетта товарни продукцена реализаци арахьала 111,7 процент кхоачашьяьй заводо. Пайда бара план 6 эзар сом тIехкхоачашьяьй. Къахьегама оасарло 116,7 процент хилар.

Ер шу доладелча дена кердача техническа [illegible] доахача [illegible] [illegible] [illegible] парти арахецаш я № 3 йолча цеха коллектив. ХIанзе а № 43-5 йолча установке 170 тонн лаьккхай цу тайпарча катализатора, цу дайкъе цхьоалагIча сорта яр — 136 тонн совгIа.

Берда продукт арахеца Iомаечеи арахецачеи № 3 йолча цеха доцкха новкъостал даьд центральни заводской лабораторе начальника Л. А. Сарычева, лабораторе химика И. И. Родителева, ЦЗЛ тохкама группа начальника И. И. Курноскина.

Хоаш ма дарра, «Грознефтехимзаводы» яхача объединенен хила предприятешка саина, тха заводе а хIаьий кхоабараш хьурият дерии, товарни продукцега додача хIара сом доархIаш цхьанца [illegible] кхедара, балха халах пайда дикагIа эцара бекха бола беш латт.

Цу доархIамча гIулакха юкъе хьинаре дакъа эцад заводерча №№ 25-1, 25-2 йолча серно - кислотни алкилирование установкай коллективаша. Укхаза январь бетта арахецаш йола продукци дукхагIа хьакъоастаяра эттара дикагIа пайда ийнаб бедалах. ПланагIа бедалах хьажкха лаьрхIадар 53,5 процент продукт. Бокъонца лаьрхIача лаьккхар 57,3 процент яр. цул четах планаш совгIа лькай тIехдийнача сорта долча алкилбензина мессехь бIаьш тоннаш.

ХIанан кхоабари хьурметдари дукха доаттабеча къовсамах дика берцит хахьачан совгIа йола материалаш, реагенташ, энергоресурсаш кIезигагIа даа[illegible] [illegible] гIулакха. Цунга хьежжа 760 тонн совгIа кIезигьяй йоаш йола бедали мехкдаьтта продукташи.

Январь бетта дIадоладаьд № 2 йолча цехерча Г-49 яхача установке [illegible] [illegible] йола блок оттаяра балхаш. Цу кате[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] чIоагIа хоатташ дола полиизобутелен даккхара технологи.

Производственни мощностех пайда дикагIа эцара, техникеи технологи эргайоахаш тоадара тIаерзаь маькера предложенеш тел тха рационализатораши новатораши.

1968 шерара коллективни договор ишта кхоачашдаьд хьожача хана укх шерарча коллективни договора юкъеяхха а 50 совгIа мероприяти хийчийр цехаша, установкаша, участкаша, службаша.

Къахьеган дерабара, производстве юкъе чакхйоахача мероприятешта нийсса дукккача мероприятешка оттаду технологически оборудованеш ремонт еча хана нийслуча халача балхашта механизаци елга. Уж производствана юкъеяхьаро йиш хулийтаргья ремонташ сихагIа чакхдаха а текущии капитальни ремонташ еча хана технологически установкаша сайца латташ йола хан лоацъе а.

Ше тIайийнача социалистически декхарашка завода коллективо дош деннад пятилетка дикьлагIча шера план 27 декабре хьатIаккхачалехьа кхоачашдъе, планал совгIа 150 эзар сом пайда бе, къахьегама оасарло планах лаьрхIачул совгIа 0,5 процент лакхъе, лехха йоаш йола бедалах мехкдаьтта продукташи шера 1200 тонн кIезигтье. Декхараш тIайийцад дIаухийта Iи, электроэнергь, технически хий дикка кIезигдара а.

Болх беш йолчеи керда болх бе йолайоалийтачеи кертерча производственни фондий проектни мощносташ сихагIа нарерваяра гIулакх эттара хьалхагIа дIадоладаьд йола Малгобек — Сибарёгiара металлургически завод хьал а лоацаш, тха заводъ коллективо декхар тIайийцар 1969 шу чакхдаладехьа полиизобутилен доаккха [illegible] [illegible] [illegible] мощносте 50 [illegible] карадоа.

Кхы а доккхагIа да пятилетка дикьлагIча шера заводи коллективо кхоачашде дезаш цхьаькха декхар — промыслови газех бензинах мехкдаьтта химена дуккхача ассортиментах йола бедал йоагаргйолаш йола центральни газофракционирующи установка (ЦГФУ) хьалъелеи болх бе йолайоалийтадеи.

Пятилетка дикьлагIча шера план толаше кхоачашьярах пятилетка задонеш кхоачашьяра дикъе котаьло декхара йола рубеж хургвалар кхета а деш, Новогрозненски мехкдаьтта чакхдоахача завода коллективо яр цу хьадоладехча дена тIа-тIа лакхъю шой беркатеча къахьегама техкаш.

Л. КУРАЧИНСКИЙ,
экономически декъашта вола Новогрозненски мехкдаьтта чакхдоахача завода директора заместитель.

КЪОАНАЛЛА ХЬОЖАДАЬ ПЕНСИ

Советски Союзах нийса оал къоначача пенсионерий мохк аьле, хIана аьлча вай пачхаьалкхено маре лаццишта кIезига ха йолча наха къоаналла пенси.

Шоашта пенси хьожадаьчул тIехьагIа дукхача пенсионерий бозам цул кхы кIахо а къахьега, цудукьа цар материальни бозам лакхбара пачхаьалкхено льготаш оттаьй.

Цхьайолча хана йийхача стажах къоаналла хьожадаь пенси дизза дIалу доагIача алапега хьежжа лоаца, хIаьта кхыйолча хана—хьожадаьча пенси кхьа дакъа мара лац.

Балха йийха йолча стажах къоаналла доагIа пенси дизза дIалу ераш сеина моттигаш нийсъелча: а) пагахьа саина календарни шера шин беттал чухьарча хана временни балха [illegible] хьайица хилча.

[illegible] совхозашка, племенной совхозий заводашка, оалхазараш леладеча фермашка ишта юртбоахама кхыйолча предприятешка массе а хала къахьегача боалхошта, в) хаинен [illegible] боалхошта. нагахьа саина [illegible], [illegible] (нагахьа саина уж [illegible] членаш беш) юртбоахама болхаш дар лакха [illegible] хилча; племенной, совхозий, оалхазараш леладеча фабрикашка, ишта юртбоахама кхыйолча участкашка къахьегача хаинен сезонни балхлошта, (нагахьа саина юртбоахама продукци йоаккхача уж къахьегаш хуле) кхаш лоладеча, хьайбаш лелаеча, кенсаш лелаеча, бацдараш кхедеча, ишта кхычахьа. г) Закараш хьабйлош, уборщицаш, няней болаш, бажча [illegible] цIагIа гIулакх деш болча пенсионерашта.

Къахьегамхой цхьайолча категореашта къоаналла хьожадаь пенси дIател дахан юкъах баьча балхах доагIача алапега ве [illegible]. нагахьа саина ераш саина [illegible] нийсъелча: а) РСФСР территоре тIа йолча СССР кхачан Министерства системе сезонни [illegible] предприятешка кхоачашха хана [illegible] болхаш йола юртбоахама продукци чакхйоахача хана къахьегача боалхошта. Ишта моттиг нийсъелча пенси дIацу календарни шера бин бетта цу юкъах даькхача алапега на хьожаш. б) Геологоразведочни балхашкара нормативни справочникаш дар хIара мкъеэзача пенсионерашта дизза пенси дIател календарни шера дах бетта болча балхах доагIача алапега ма хьожаш.

Транспортага дIахьачун размерай, кердача расчетий, скидкай, напенкай, тарифай, оптови нахий проекташ кийчъеча специалисташта, хIаьта ишта экспертиза е консультаци хьийхача специалисташта.

1969 шера 31 декабрь тIаьхьчаьца баьча балхах доагIача алапега ца хьежаш къоаналла [illegible] пенсеш дIатеро: а) больницашка, поликлиникашка, инвалидийн къахьбеннача нахьен цIеношка, аптекашка, роддомашка, диспансерашка, амбулаторешка къахьегача медицински сестрашта, санитаркашта, няньешта, б) ахчан - вещевой лотерей билеташ доркхьдара юкъебоадебаьча пенсионерашта, в) аьхка курортни моттигашкарча розничи торговли общественни кхачани предприятешка хаьнз хIаийначча пенсионерашта - боалхошта. Аьхки кхаь бетта цар дахьйнача алапега ца хьежаш дIадургда царна пенси.

Берттал, бацаддараш, еш, чуйча хаиен уж чакхйоахача хана РСФСР торговле министерства системе предприятешка хьайначча пенсионерашта боалхошта.

Л. ОСИПОВА,
Нохч - ГIалгIай АССР социальни Iалашон министра заместитель.

Ленинград. Адмиралтейски заводо болаш дераш хи тІа лыхкхой хи чохь гІоьла лела 15 эзар тонн мухь тІабетта йиш йолаш йолу «Кронид Коренов» цІе йолу чкъаьрий консервий завод.

Дальни Востоке граждански тІом хьаьттача шерашка партизански болам гІоьртаьшкача дентела цІе тиллина йолу хи тІе гІолла лела завод-гигант хьалхьа кхиьаччул тІехьа Владивостоке гІорга. Кердачу кеман тІера ерриге технологически процессан механизаци автоматизаци ъ я. Дийнахь бийсанна цо аракхартыр консервий 288 эзар банка.

Сурта тІа: хи тІе гІолла лела чкъаьрий консервий завод хи тІе йоьллхача хана.

Н. БАРАНОВА сурт.

ТАСС фотохроника.

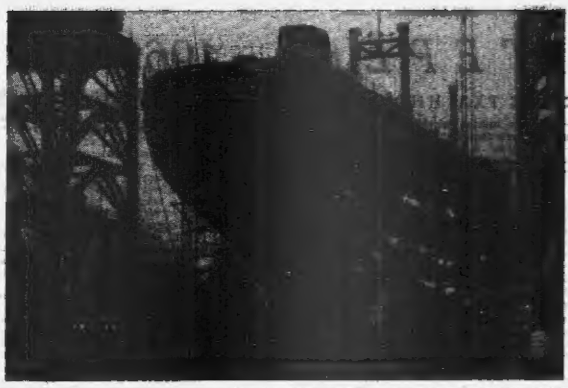

ТХОНА ГІО ЭШ

Советски районерча пхе а махкахо техника районни «Сельхозтехника» отделене лоьттаю. ХІокху отделенина 85 трактор, шераш лахкарам йоцаш, кху комбайни я. ХІинз тхоашта хьалхьаьа латтачу декхарех кхиттердарш доарХІ оаха бІаьстан балхашта тхоай доалахьара ерригя техника хиннахьа кийчъаьь яккхар. Дика дІадоладаьлар оаха уж балхаш. Масала, дІадахача шера йиъаьагІча квартале бархІ трактор тоае езаш дар тхо. хІаьта цу декхарех дика доархІадир — барххІо а трактор шиъ ханналхьа тоаьь яьлар.

ЧоалханетІа хилар техника тоаяра гІулакх укх квартале. Ерриге а укх шера хьалхарча квартале тоае езарш итт трактор я. Царех ялхаро тоае езаш йиъ яр. Бакъда, кхаьннена мара ремонт е вІашт-іехьадаланзар тхо. Фуд бахьан? Геттара во хьалаш оттад тха боахаме оатхалаш ца хиларах. Цо тІехьадоах техникана ремонт яра балхаш. Иштта, дахкагІчен кхойтталагІчен январе республиканска «Сельхозтехника» объединене цхьа заявка ахьийтар оаха. Цу заявкаш тІа эш аьниа оаха болгальхьча ткъеста тайпарча оатхалех ялх тайпара мара ма кхийтакзар тхона. Цу бакъдарахьа хьахьокх ремонтин балхаш оаха сихха чакх ца дахара бахьанаш малагІаш да.

Ала деза, оатхалаш ца хилар бахьан долаш бить-пхиъ бутт боаккхаш тха трактораш ремонте латташ хилар. Иштта, Кошаловски аьун боахама Т-74 яхача марках йола трактор ремонте оттийр дІадахача шера 28-ча августе. Цу трактор хьогте а тоаль ергьар натІхьа санна баланскрат. рессорош, пальцаш санна йола оатхалаш хиннаьйаре.

Дале а тхоай низашца, средствашца уж балхаш леш да тхо. Къаьна оатхалаш меттаунттацаш, е кердадаршкахьаен балхаш цу оаха. Цу хьакхена белгалдоьннаб трактористаш Ш. Бурзагов, Х. Темурукаев, сварщик Б. Магомадов, слесарь Ш. Ахмедов, кхыбараш. Дешта керда оатхалаш хьаеча, къьнаараш юхаметтаоттаечча дика толлаш доах цар. Шоай сменаш заланеш торонашка хьежжа тІехкхоачашъю масса за а.

ДикагІа лел тха отделене комбайнашта ремонт яра гІулакх. ДІадахача шера тІехьарча кварталех укх кварталех комбайнашта ремонт яра план тІехкхоачашъяьй. Шинна а квартало тоае еза йиъ а комбайн хІанзале тоаль яьнай.

Ремонтин балхаш дара чІоагІа Іаткъ тхона мастерскойшка отоплени ца хилар. 1954 шера хьалъяьй ца тха мастерской, хІаьта цу хана деза цІи ювзаш а яц. Дукха трактористаш, кхьоала ремонтикаш дамогаш хул шийлача помещенешка болх барах. Дукхазза дийхад оаха республика «Сельхозтехника» объединене кулгалхошкара отоплени вІаштІехьаккха специалисташ бахкийта, ахаш. Бакъда, тха дехара духьала оалаш хІама дац тхога.

Тхона лоъра «Сельхозтехникагара» тхоашта эша йоаккхостала дикагІа лоттадае, хІаьта тхоай дезараш оахош кхоачашдергдир оаха.

Д. ОСМАЕВ,
Советски района «Сельхозтехника» отделене мастерской заведующий.

ИНВЕНТАРА ДОАЛ ДУ

Укх тІехьарча шерашка вІалла да хиннача тайпара дукха Іовенкай тха совхос тІехьанна инвентарь.

ХІинз хьалха санна нахараш, машенаш, серпхош лечаш лела дезаш тха кхашкара балдаш рихдиннача хана. ХІаьта цу гІулакхах оаха доккхал я ду.

ХІаьта а лерттІа доал ца дой сихх йох уж механизмаш. Цудухьа оаха теркам тІабохийт цу гІулакха.

Керттерча даькъе трактораш яра ремонт яй тха мастерскешка. ТІехьайвац инвентарь ерриге а бригадашка яс.

ДІадехача шерашка бІаьсти яьлалца боккъонна цу инвентара ремонт е болалацар механизатораш. хІана аьлча лацар царна хоттала бахка. ТІаккха бІаьстан хьалхарча деноша лаьтта лоьсар дехийтача кхай тІа аха езар хьалха а тоаеш дІаболабора инвентара ремонт яра болх. ХІаьта хоаш ма дий сихвелча дукхагІа гІалаташ деіга. Кхай тІа еза ха йоа а еш дІадаха дезаш хулар уж кхоачамбоацараш.

ХІанз эргадаккха ларьхІад оаха из гІулакх. Кийча е доладелар тхо дІадахача шера гуйрийна.

Эгтара хьалха бригадий воа из инвентарь латта моттигаш тоае хьежар тхо. Бульдозеранца шаръяь ІотоІайир оаха уж. ТІаккха цхьа тІоа магІа билар. ДІанхача шерашка дІаьха Іадоакхаш чархаш лаьттах Іочу а ахе оагІоръяьле латтарах лоархІамерча механизмай оатхалаш сотташ дукха моттигаш нийсвлора. Цудухьа оарцагІдаьлар тхо дукхагІа долча даькъе: балхаш дІадоладелча хала цар уж шоай хьалха хинна форма хийца оатхалаш лаха.

20 квадратни метр хиллал йола моттигаш соцц бетона уй а дуллаш шаьрйир оаха. Цига цемент а механизаторана инвентара. АттагІа да болх бе. Іойилла фент, дІоагІа хьалха санна хоттала керчац, инструмент цІена хул бе йоилл а дег кхоттІаш. Цудухьа къахьегама слесарее а лаккъенна инвентара ремонт еча бригадашка.

Хьалхара моттиг Экажкъонгийюртарча отделене воа. Гагиева кулгалвеча шоллагІча бригада механизатораш я. Во делац гІулакхаш цигарча цхьоалагІча бригаде а (бригадир воа Шанхоев). Укх хана хьалха цІаккха а тоальяц цу отделене села дукха инвентарь. 8 соалка, 16 культиватор, цхьа ткъаьх нук, кхыйола инвентарь латт хІанз цу бригадай коашка тахан кхай тІа яккха еэе а кийча йолаш. Графикал дуккха хьалха баьнаб механизаторш.

Иштта къахьег цар доай хьашташ кхоачашде бехктохкамера нах гІертилга царна гучадьлча. ГуйрийнабІаь соагІа Іажий, кхорий, боалий, кхыболча сома гаьнаш дІаегІай оаха бригадай коашка, хьалдьа цІена кирпишкех летта царна салаІа чуІе цІеноп. Цудухьа хьалха санна сихагІа чубрида а ца гІерташ бригадашка хул васий нах. Бе болх корабоагІа.

Къаьстта теркам тІабохийт оаха комбайнех, кхыйолча машинех йоакка хьанча чархаш лоралра. Латташ йихо, маьлхо толхаю уж, оттІ. ХІаьта даха белча ва мел хала гІулакх да хоаш ма дий. Уж талхийтаргйоаца «шелхаш» кераьй тхона «Юртбоахама рационализатораш» яхача книжка тІара. Цхьанкха хало е еац уж хьеш. Цхьа даькъа битуми 7 даькъа бензинах вІашагІ а теха хІинра тохаш санна дІатІаьхакха мара деац чархашта.

Из даьд оаха а. ХІанз дІаоттайнча санна латт уж. Цу тІа а дозал тІалатТаргдоацаш хьалъйаьй оаха уж. Цу гІулакха а чІоагІа ваьхьа яьлвай тхона гусеничи тракторий тайдаш йоаца катокаш. ХІанз эшаш яц цу гІулакха моттига а тохаш йоацца захчаи тударгаш.

Вешта аьлча, тхоай тІехьанза инвентарь дукхагІа ахаргІолча тайпара цунна Іокал де барагІаьннад.

Б. ТАЛДИЕВ.
Назрановски «Экажевский» совхосе механик.

ОАХА ЯЗДАЬЧУН ЛЕРАГІА

«Шугара гІо дох оаха» яхача корта а болаш яр укх шера 7 январе арадаьннача «Сердало» тІа яопатака заметка. Цун автора Сурхахь-Юртарча школа къахьархочо Р. Кагирова дуацир моттигарча клуба помещени вона хьаласо тІо я ихаш. Шальа райисполкома председателя заместитела А. Магомедовс цу хьакхьена доладьа бу: «Р. Кагирова заметка тІа дийцар бакъхиннад. Укх шера Сурхахь-Юрта нарда клуб хьаьлье лерхІ. 250 моттиг хургйолча цун проектно-сметни документаци хІакхи а кийча да».

КЪОНАХЧАЛ

ЦУ ДИЙНАХЬ, массе а хана санна, Грозный — Орджоникидзе яхача наькъа тІа арахьа кийчлуш вар милице воккхагІволча лейтенант Байбатыров Мухьмад. Мотоцикла тІа а хайна ГАИ коара из аравоалаш, цІаьхха цІоагІа аьлар: «Новкъост милиционер, сабарде, сабарде» аьнна. Переулке гІолла едда йоагІар кораоагІаьнна кхалсаг. Йиш хаьла, хилтеха мара йист хулалуш яцар из. «Махулла... сихагІа... сихагІа... тІехьа хургда» ахаш кулг а лестадеш тІаккхаьчар из автоинспектора. Гуш дар кхалсагага боккха бала кхаьчада.

Кхы хІама ца оалаш люлька чу из хьачу а хоаьь мотоцикл дІаэккхийтар Байбатырова. Переулка саьнгара дукха гаьна йоацаш сецар мотоцикл. Финска цІен юхе гулбенна дукха нах латтар. Хетачох дошлакхой бар уж. «Оара даза, юош латт оцо кхаш цІогІа деттар коара. Шийга кхалсага дийцар мел кхераме хиннад хайра воккхагІволча лейтенанта: дит а дахкка шийна хьалхашка улаш лелча кхалсага, цкъ-цкъе хІамаш етташ вар мискарча дегІара, теша сег. Дикка корта бехабу малар из мена волга гуш дар. Чехка картах тІех кхоссавезар Байбатыров. Из шийна бІаргагушше а шийбе заьлда дит лостадир хулигана. Мухьмада тІатуллача кийнагІа е хьокхалрамо дІадахар из. Цхьа цкъ аьккхар воккхагІволча лейтенанта зуламхочуна тоссавенна. ТІаккха тІехкараш кулгаш дийкха коара арааьккхар. «Баркал, хьона новкъост. Хьо хилтадецаре йийна хургъяр со са мар ва яхача саго, йоазар. Мухьмада вІалхара аьккхача кхалсаго.

Нохч - ГІалгІай республиканска автоинспекци лейтенанта служебни характеристика тІа укх тайпара ювзаш яр гулакхий лухнаш кхокхачал. лейтенант шийгара хьахьочарех Байбатыров Мухьмада Нохч - ГІалгІай АССР чухьарча гІулакхий Министро бахь грамота цхьа дачна яра масса сонай». Йоаша дзахаьа цу мутІарашта тІехьа латт воккхагІволча лейтенанта Байбатыров Мухьмада карагІайна боаца дика гІулакхаш. ХІара соагІат лехтІаш дента да. Къонахчал, вейла кукхаза хьахьенад Мухьмада.

...Цу дийнахь П. Мусорова цІерагІча улица тІа нийсбенна нах Іадаьмате цецбаьнна бар. Хьал а Іе а лаьхле машин юхасоцлеш, тІаккха из юха а йолайоаккхийтар шофере.

Цига нийсвелар Байбатыров Мухьмад. Автоинспектор шийна бІаргадайча дІаэккхайтар всьлча шофероший машина. «ДІа ма ваккхийталаш из, хІанз бер лезадьа цо, — йоахар цу «суртага» хьежаш латтача наха. «Махулла сихагІа, кхы а цунгара зулам далалехьа» яи-шийна уйла йора Мухьмада. ХІаьта зуламхочун дага-м кхы дар дар. Шийна улаум автоинспектора мотоцикл нийслуш дІоагІа лостаэр цо, бакъда Мухьмад араэ цунна кхетавзар из. ІалаьнафЕ чІоагІа лаьлла йоалча машина фІехьйккхар мотоцикл. Машин сопае лхаш шийга еш йола знакаш теркальеш воцар автоинспектора кІалкІара вала гІерта шофер. ФуннагІа даь а мотоцикла машина тІатоза гІертар из. Сихха мотоцикл [illegible]

кхоета чу а эккхаш сецар «газик». Бакъда, цун кабина чура атта аравала дага вацар зулам даь шофер: шийна бе мел кхаьча хІама етта воаланзар из тІаьхьагІача автоинспектора. Лоацаь, чокхаш хинна не Мухьмада кхашхьа Мухьмадо аравоалавир зуламхо.

«Милицейски служба отличника» яха значок алар комсомольца Байбатырова. Бора хана дешта сайга цхьаьна тІамоахов нах безем, цар гІулакхах доккхал деш хинна Мухьмад. Бойх керигІулаьча лепаоран гІулакхи доккхи да йиш болаш вар Советска Іоашла даьншка хьалхарча шерашка «отличник» хиннча нарсаьлаьни инженер Уади Болтуков. Цкъа гІулакх дечо отличников ерроссийски совещанехь РСФСР общественни порядок лардара министра воа. Тазуков Сайпа грамота шоар Байбатырова Мухьмада.

Хала а чоалхане а бе дезаш болх. Майрал, дешь, кхоачаш шаьрал соагІа цу тІа эш кхаьдъал, сага декъазовагІа кхоерта безар. Уж дергдаьа дока хІамаш доакхача сага ларо кхоачамбуларгбац хальхе боашташ.

ГАИ взвода начальникага телефонаца хоам бир саг а шийна юза а ца сонаш «ЗИЛ-150»; марка йола машина къайлаьяьнний аьнна. Дерриге цунах хоам хиниар — номера хьалхара шиъ цифр мара яар. Чехка шийн боллдой а дружинникий стела а оарцагІоьккхар взвода кхуравора. Сатоссаш деттар цхьа баь соагІа машинага хьожа эгтара тІехьа автоинспекца болхой. кхьан гаражекхаьчача. Боьшара бесс болча «Зила» капот аІелг-дукха чуха аь, хІаьта цуо номерай хьалхара шофераш ГАИ-га лоам бем ийнараш ар. Бакъда, кхы ер а аьнна улица лаар. Цу дешарІча дийнахь саьбеш вар шофер а. ШагІа саг цахийта тІаьхьакхар из. Из кабинета чу хьачувоалаш Байбатырова аьлар: Дика фраз хьо хьавена. Хьога хьаьмаш ваг Дуккал чашта бар Іа хоаре. Автоинспектора тІаровона йоахьежакар шофер. Цхьа цкъ ньяьккар ве бест хулаш деттара. ТІаккха шийна эарда лар ва ве аьнна...

«ЦхьабІоавертхьа ... шофера моестагІа хет, ахаш дуйл ГАИ дивизиона начальника заместитела В. С. Шипулина, — Цу шийса ца хилар къаьтта хьегейт Байбатыров Мухьмада. Тешшахе аш дегаргІа из цар новкъост ва аьнна.

Духхьал цхьан бетта саг тІавоаллонт дІатта бараьтта машина бегаро вай городера. Вулиной карабоагІаш бацар. Цхьа проспекта тІа йоагІа тика чура араоалача Мухьмада бІарг тІайбахар гаьна йоацаш латтача «Волгана». Стартерца машина лотае ца могаш саг вагІар цу чу. ЦІаьхха кабина чура араийккхар «шофер». Духха ха йоае ца хиинацарш цхьатача ласьпар из автоинспектора. Машинаш лечкъеш. тІаккха цар оатхалаш йохаш лелаш хинначарех цаІ хиннавар из. Иштта гучабаьхар къуй.

Итт шу гергга да а Байбатыров Мухьмада автоинспекци болх бу. Шийна тешаш боьнача поста тІа тІех дикка къахьегарах кулгаздо соагІаташ тайпнад цунна, хІаьта дег тІара наха цунна оалаш баркалаш, доккха хоадаш далар баргаш.

М. АБДУЛАЕВ.

Сурта тІа: М. Байбатыров (аьрдехьараниг) улица тІарча постовой балхага хьожаш ва.

Ш. Плиева сурт.

Доазол дехьара

ПОЛЬСКИ КЕПАЙОАЗОН АГЕНТСТВА ЗАЯВЛЕНИ

ВАРШАВА, 13 февраль. (ТАСС). ПАП яхача агентства хаьлиннай е заявлени:

Духьал шой кхерамзаьн Европе кхерамзаьн бахьан, хІаьта иштта Европерча машарех вІашш гІулакхаш леладарех йоакло яра Польша теркам тІабахийта а шоа йолаш а зув дунен шоллагІа гІом хиннатчух тІехьагІа Европе дита территориальни статус-кво хувтара тІоерзаьнча Германе Федеративни Республика политикана юкъера кхерамера тенденцеш. ФРГ политикана юкъера моттача тенденцеш ца! а ФРГ президент харжара укх шера март бетта юкъе Малхбузерча Берлине Малхбузен Германе федеральни собрание заседани гулйойла аьнна ФРГ Іаьдало ь провокационни решени.

ФРГ доазонил ярахье шой лоІамера политически моттиг йолча Малхбузен Берлине пачхаьалкхех керте латтар харжа аьнна ФРГ Іаьдало ечча решенех ПНР правительства лерхІ Малхбузен Берлина гоньхьа кхоллаи ярба, Европе кхоккам лекхбе гІертеш Малхбузен Германе шийла тІемо тІехьабиранна лорду дикка хьокхамара гІулакх. ФРГ Іаьдала решене питаме гІулакх хьаьстта болгалдоьа президент хоржеча юкъе даьха лоцаш конференции ХДП депутаташ цун председатель фон Тадден хургхиларца.

Хоаш ма дарра, йолаш йолча дунен хилкъашта юкъерча соглашенех, Малхбузен Берлин цІаккха а хиннац Германе Федеративни Республика дакъа долаш. хІаьта Малхбузен Берлина къаьстта йола статус лархІар европейски пачхаьалкхений хьаштеша маьххара да. Хьахха даьннача антигитлеровски коалице пачхаьалкхенаша, царна юкъа йоаккхий пачхаьалкхенаш а йолаш, цхьа кхайкадаь ца Іеш, дукхаза а дІакхайкадаьд Малхбузен Берлин Германе Федеративни Республикана кара яц, аьнна. Малхбузерча Берлине ФРГ федерални собране заседани ярахи президент харжарахи яча решене Потсдамски соглашене керттера со-цамаш доххаду.

Польша, кхьдола социалистически мехкаш а санна мара, Малхбузен Берлина чурча гІулакхашта юкъе лелха гІертеш яц. Европе машар хилар, европейски пачхаьалкхенаша вІашш гІулакхаш леладар дезаш, Польшас даь ФРГ правительствос шийшайлача тІема политике Малхбузерча Берлинах пайда эцар. ФРГ правительства йита еза Малхбузен Германе хьакъехьара шийн питаме политика, хІнна аьлча цунах тІехьагІа дергдолча вочухьа бехатокхаме хургья яц. Боккха бехктокхам тІабожаш из питаш вІашагІболлаш ФРГ правительствин цхьана гІулакхаш леладеза Малхбузен Берлина Іаьдала а. Малхбузерча Берлина йискалой сенатон палатон уж гІулакхаш ледаду городе баха вах раьза а боацаш, духьал хальбеца юкъе вІашш гІулакхаш леладара принципашта духьальхьакхача ФРГ правительствон кхаь шина юкъе а озаяйташ.

Малхбузен Берлина территоре тІа оккупационни Іаьдал доттаду ВІашагІхийттача Штатий, Великобритане, Франце правительствош къастта бехктокхаме а ФРГ правительства план а оттаь из питам лелабеш хилара, ФРГ правительства питаме гІулакхаш шоай декларацие тІа, бакъдо а царех тІехьагІа хургдолча вочухи лоархІам лохбе а уж гІертарах хІаьта а.

Польшас массаза леладаьд, тІехьа тІайоагІача хана лела а дергда Европе чІоагІъенна йола статус-кво лоаьяра болча пайдана дола гІулакхаш, Европе коллективни кхерамзален система хьакхийтара тІехьа латтаргъя, шийн союзникашца цхьана хьада духьал оттаргъя долаш дола хьал долхадара тІидерзадьча моллагІча а гІулакхашта, цунна цхьана ФРГ правительства политико реваншистски дагалаттараш кхоачашде лерхІам шийн лоІамера политически моттиг йолча Малхбузерча Берлинах пайда эца гІертача гІулакхашта а.

Янош Кадар Москве хилара

БУДАПЕШТ, 12 февраль. (ТАСС). ВСРП ЦК Хьалхарча секретара Янош Кадара ло Москве а хиннай вІалхьачча венгерска кепайоазон хьалхаьа вовадаш ва. Со доацача хана доттагІаллех аьнтах ваза Советски Союзе хилар, КПСС ЦК-ан Л. И. Брежнева шоа кхайтта вена, аьнна дагадохийтар цо. Со хиларах бордал а оалаш вийр со цига.

Я. Кадара аьлар, социалистически Венгра миштта я а во кхоьта къахьегаш я а дийцар цо советски новкъосташта. Тхога а хилар Советски Союза вахарах бол хоам, аьлар цо дІано. Совн чІоагІа дика кийтар советски общество яхе юкъа плана хайлал хьадика кхоачашъе гІертош хилар, цу тешаме Ленина ваь 100 шу дизара юбилей белгалдоаккхаргдолаш.

Вайца, аьлар, ВСРП ЦК Хьалхарча секретара, дег чура лоа советски халкъа тоалама дакарі цунна дика мел дар хилари, хІане аьлча вайна кхо Советски Союз массе а оагІорахьа калдоаза дегІаар дунен халкъашта юкъе Іалаьмате боккха лоархІам болаш дола.

Я. Кадара дІале белгалдаьккхар партийни пачхаьалкхени даькъерашин, оагІорахьара гІулакхаш, вІашш леладу экономически культурни гІулакхаш, турпалш дикача новкъе дегІайоагІаш хилар, шинне а оагІоно хІано уж бувзамаш шердари дегІадоахдара лоаш дийцар.

Дунен халкъашта юкъерча проблемех аьлча, аьлар Я. Кадара, эттара хьалхарча аргІанна тхо хьежар социалистически мехкий, коммунистически болхлой партей цхьоагІон дешашца. Оаха дийцар Варшавски Договора организаци дегІайоалларен СЭВ членаш долча мехкаша вІашш экономически гІулакхаш леладара, коммунистически болхлой партей бувзамаш хилара дешаш.

Цу лоархІамерча дешашца дувладенна оаха дийцар цхьоагІо чІоагІъ-газа ергІоашаш хилар. Оаха соцадир цу лаьттехьара советски вайа оагІоцешта дезараш а цар де лерхІарех а дизза цхьаттарра да аьнна, уж де лерхІарех кхоачамхара цхьа барт болаш, цхьан лерда тІа гІулакхаш а леладергда вай аьнна.

Оаха иштта дийцар Вьетнамерча тІема, Гарбарча Малхбоалерча кхохкама дешаш, тІехьарча аргІана дувлазар европейски кхерамзален дешаш а. Кхохком мелбара, конфликташ къовстара, из цуа соагІа нийсхоно дІадехарашка, шоаш къьста хила халкъий йолча бокъонга, кортамукъа хала цар болча безамга хьежжа а долаш, цхьа барт а болаш социалистически машар безачеи низаща еча выступленешта кхы а дукхагІа новкъостал де йиш йолаш, дийза дергдоацаш, хийса долаш дерхІ вай. Цу дерригене а гІулакх дергда коммунистически болмей социалистически мехкий кхацъайи вьювтанте даь ца Іеш, дерритача адамий хьоштатта а.

ХІанз 1.000 соагІа дарбаш препараташ арахец Болгаре химико-фармацевтически промышленность. Царех дуккхараш мехка доазонал гаьнна арахье а йовзаш я, цу даькъе Советски Союзе, Швейцаре, Инде, Пакистане, Алжире, ОАР-е, Кастелиха волхай керда 80 тайпа препарата доаларгда.

СУРТА ТІА: Город Т[illegible] «Фармахим» яхача болхана [illegible]

Болгарски фотографи — ТАСС.

ГЕРЗ ЭЦАРАХ ЙОЛА ПЕРЕГОВОРАШ

ЛОНДОН, 13 февраль. (ТАСС). Израиле оборона министра заместитель Цур корте латтача израильски военни делегаци хІанз Лондоне ингалейски герза цхьадоле тайпаш эцарах йола переговораш ю, яхаш хоам бу «Дейли телеграф» яхача газето.

СОЦИАЛИЗМА МЕХКАШКА

ТЕТ—КЕРДАНА ШЕРА ЦІЕЙ

Вьетнамерча тІехьар тІехьар [illegible] лела тІа [illegible] хадоаш. Вьетнамашта кердача шерах оалаш дола тет яха цІей массаза а чІоагІа деадеш белгалдоакка. Укхаза, тІемо доагадаьча лаьттан тІа, цхьа къаьстта уІла дег чу йоссаеш тІаьш дІанхачеи хьатІайоагІарьйолчеи хаваштта юкъера календарин бувзам.

Кхера ца луш лел нах дукха ха йоацаш а тІехьа бомбаши ракеташи лелхаш лаьттача улицашка гІолла. ХІаман хьесап ца деш пальмашта кІал лоезаш лел берш. Лирача къовсаме моастагІчунгара хьабаькка мэьраша сатем — из хІанз а тІом чаккбалар дац. Из кхетаду укхаза зІамига а воккха а мех волча саго. Фе хила, агрессорашара къовсам йизза котало яккхаш дІахьо аьнна. Вьетнама къахьегамхой парте бахьтІахьехаш — ДРВ хІара гражданина дезагІа доле закон да. ХІа аьнача кийча ба мохк.

Укх денощка хаойски кепайоазоно дукха хоамаш кепадетт республика къахьегама толамех лаьца. ДІадахача шера 26 декабре а хьатІаккхачалехьа Къулбехьен Вьетнама патриоташта лаьрхІача кІадай планал соагІа 10 миллионна тІех метр арахийнор мехка текстальни предприятеша. «Нян Зан» яхача газето дувц шера, шахтераша, транспорта, хьун боахама, халкъа боахама кхыча доакъой болхлоша толаме кхоачашъяра хьакъехьа. Газето республика къахьеганхой тІахьех мехка экономика чІоагІъяр дукха кердача шера хьалхарча деношка а деза къахьегама темпаш кхы а дукхагІа лаьттъяра.

Укх деношка столични механически заводе хилар со. Литейщикаши кузнецашеи, инженераша а лаборанташа а гІад а бахе дувц шоай вахарах-лелара. Цар цхьалхача деташ тІара доагІача денашкара холора дІадахача тІема шерара боарам боалаш хала денош. Чуетташ бомбаш йоалланехьа а, болх бе нахи безала ца товшехьа а, предприяте хІахо арахецар шоай продукци—токараш, фрезераш, строгальни, шлифовальни станокаш.

Аз къаьнаь даьраита юкъе бар 10 шу хьалхагІа ДРВ машиностроение дукхьазнхарча цу предприяте корпусаш хьалъеи из эксплуатаце дІалела новкъостал деш хинна советски специалисташ дагабоагІаш бола вах. Укхаза бар иштта, тІема шерашка Сибарегіа, Урале, Украине курсашка дешаш а хинна баьхкараш а. Цар массане а дехар дора хІара вьетнамна хІера дешна холуш дола новкъостал е гІо а дарах советски нахага дег тІара чоаршал дІале яхаш.

США-с хІанз а провокацеш лелаю ДРВ-ена дуцьала. Керда шу хьатІакхоачаш лохха Ханойна тІагІолла дІаяхар реактивни самолет-разведчик. Къулбехьен Вьетнаме тІема операцеш тІа-тІа чІоагІъю США-е. Американски оагІон беккагІа хьалхагІа а мо мара прогресс яц Париже йолаенначча йиъ оагІорахьерча переговорашка. Из долла хІанна, укхазарча политически гІозарашка лоархІачое, — сайгонски марионетка гадоахача Вашингтонерча эттара агрессивегІа долча тІема низаша лелаеча тийшача балхех хьакхинар.

Цхьабакъда, Вьетнама турпал халкъ кхерадергдац, шекйоаккхаргьяц йизза котало яккхаш къовсам лоаттабе лаьрхІача цун уйла. «Шеко яц, — аьлар керда шу хьатІаотташ президента Хо Ши Мина, — американски агрессораш боккъонца эшартхиларах».

БІубенна кхоенега хьеж городсахте, город-къахьегамхо.

В. КАРПОВ,
АПН-Радио корреспондент.
Ханой.
(Телефонаца).

АРАХЕЦ КНИЖКА ИНСТИТУТО

ГАВАНА. (АПН корр.) ТІа-тІа кукхагІча тиражашка арахецал Кубе эрсий классически советски писателийи произведенеш. Уж арахец книжка Институто. Из издательство йола массехк шу мара хац, цхьабакъда, хІанзале а массаболчо къовбагІеш я из.

Художественни литературан ийсса Институто арахийцад сихха дІаяйна дахьна В. И. Ленина дукха [illegible]. Кубански чатателий уйла къаьстта чІоагІа тІаьхьар «Фу дергда?» яхача балхо. В. И. Ленина сочиненей Бизза гулам арахецара кийчо еш латт. Книжкай тикай таргхеш тІа ядаш гоалац Достоевски, Лев Толстоя, Чехова, Тургенева, Гоголя... произведенеш.

Дукха ха йоацаш Институто арахийнар «Эрсий литература башхадика произведенеш» яхача серегара ши том. Хьалхарча томана юкъедихьад XVIII-ча бІешерентара 1917 шерага кхаччалца дола эрсий авторий дувцараш. Цунна юкъедахад Гогола «Нос», Пушкина «Пиковая дама», Лермонтова «Тамань», Тургенева «Певцы», Короленко, Чехова, Бунина, Куприна дувцараш. ШоллагІча томана юкъейихьай Блока, Вс. Иванова, Зощенко, Федина, Бабеля дикагІа йола произведенеш. Сборник дІайоладу «150.000.000» яхача Маяковски поэмаца.

Книжка Института редакционни планашка — вай деношкара советски писателий дикагІа йолча произведенешта я переводаш арахецар.

Ольга ЛИМА,
кубински журналистка.

ЛИСТОВКАШ БЕ ЙОАХКА ДАМА

БЕЛГРАД. (АПН соб. корр.) Туристаш духхабеза Югославе. ЧІоагІа беза. Дехкаш дола керда паькъаш—туристашта, дикагІа йола гостиницаш—туристашта. Йиззача пансионаш, теттара дика деш гІулакх а долаш. Туристашка ба бІаьха безам а, мелх а. Ба-те, мелх а — хамаьрша. Къулбехьара. Адриатически форда юкъерча Хвар яхача гІайрев тІарча рекламо йоах: «Хоттам тІехдика хиліийта тешам ду оаха. Нагахьа санна кхьаьам шийлаш хуле—пансион ад маьлах а».

Туристаш чуоаьр дукха дуккхача мехкий гражданашта визаш дІаяьхай. Бокъаца а барт вІаштІехьбаьннаб визови режим дІаяьккхара.

Цхьабакъда, цхьаболча малхбузен-германски туристашта хьаштъяраш вергІата отелаш а йоацаш, къайлагІара моттигаш а. Воьнера ене цхьа хьаша лаьцай Югославе пистолетехи патронехи йизза чемодан бе а йоалаш, хІаьта цхьаькхьанегара яьхай, тийшача балха яьхь Іалаьмате дукха листовкаш. Белградски машиньаькъа вокзала ченаш тІа хІанз а кераІ да Малхбузен Германе хьаьь моаш мохчунх тІехьагІа даь котоараш, Эгребе правине йолаенначчай ФРГ-е даь хаза динераш чуда гІийртача туристашта.

К. ТКАЧЕНКО.

ШОАТТДЕН ОАГIУВ

Республика писателий VI-ча съезда накъадолхаш

ПОЭТИЧЕСКИ КХАЙ ТIА

ГIалгIай поэзех йола уйлаш

УКХ бетта вIашагIкхет Нохч-ГIалгIайчен яздархой VI съезд. Цу съезда керттера бахьан а адамаш ираз кхаьдеш дола керда дуне кхолла вай сийлахь - боккха баьчча, хьехархо Владимир Ильич Ленин ваь 100 шу дуза да хьоттa цхьа шу совгIа ха мара ца йисача хана из гулдуш хилар. Массе даькъе дике толамаш а доахаш, цу дийна сийленца накъадехара чуйнина кийчлуш да деррига советски халкъ, дунен тIара прогрессивни адамаш. Ишттa кийчлуш ба цу денга кхочаш гIалгIай яздархой а.

Укх шера Нохч - ГIалгIай книжни издательствас зорбий меттала арахецаш вайнахе поэтаца Ленинах язъяьча дикагIа йолча стихай юкъара сборник. Баьччена хетаь керда стихаш, поэмаш, легендаш язъеш ба гIалгIай поэташ Яндиев, Чахкиев, Хамхоев, Озиев, Хашагульгов, иштта кхыбараш. Шоай эгтара бочагIа а дезагIа а доле иллеш Ильича хетаду къонача поэташа.

[illegible]

...духхьа стихаш. Къаьстта дика хет хьалхагIа эрсий меттала мара ца язъеш хиннa Гириххан хIана гIалгIай меттала стихаш: дагь волавалар а цу балхах цун кайоалаш хилар а.

КЪАЬНАГIЧА а къонагIчо а нохчанех бовча гIалгIай поэтий произведеней керттера тематика вай замаи гIулакхех я: Ленинах, Даьхенах, къахьегамах, машарах, халкъий доттагIалех, нана юкъарча баземах, ... хозаенех а цар стихаш. Шоай наха-лаьттах сала боаллаш укх хилар балгалдоал церех.

[illegible]

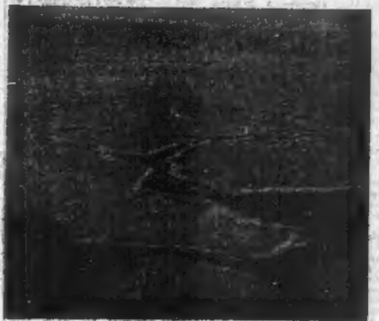

Вахача наха чIоагIа дукхаезаеннаI Шалха района культура ЦIен художественни самодеятельность. Культура ЦIен а юртаяккхьра клубаь а сценаш тIа массехьа сакъердамача программаш концерташ уттаду самодеятельни артисташ.

СУРТА ТIА: югаркхой хилхар дош а хIалхарой групи. Хьалхара З. Кагерманова я.

В. Дзейсина сурт.

ПРИМОРСКИ КРАЙ. Амурски [illegible] шах аьхача къоргашта [illegible] ца кIалхара чеьврай [illegible] тIера бола бIаьш мах.

Ю. Муравина сурт.

ТАСС фотохроника.

«Т Е Р Е К» 1969 Ш Е Р А

ТХА ИНТЕРВЬЮ

Духха хаьна [illegible] стадионашка [illegible] Орджоникидзе [illegible] стадионера [illegible].

[illegible] кердаяI хургбар «Терек» состав хувцаярах, дIахорча цун планех, хургболча противникех дола хIамаш лакъ тIа а хайта. Укх деношкa «Грозненский рабочий» газетa редакце автоби дале шIалнагIнийтор вай республикерча тайп - тайпарча газетий редакцей лакхаш а «Терек» командана негъовалехьа 3 шера Йошкар-Ола яхача гаролерча «Спартак» командана тренировка еш хинна «Терек» команда керда начальник тренера Смирнов Дмитрий Николаевич а. Гудбенпарина шийга дача дукхача хаттарашта укх тайпара жоп тийхар Д. Н. Смирнова.

— Кердача сезоне команда кийчьяр, тренировкаш еш хьовзабаш йоI шун база?

— База геттара дика я, — жоп делар Дмитрий Николаевича, — совнагIа тренировкаш еча хана даьрхIа гIулакхаш кхоачандара хьаь къаьстта кхо шайда а.я. Геродал арахье, [illegible] цхьаьха я я база.

— «Терек» команда [illegible]?

— Шоай шаболла бехха [illegible] укх футбольни [illegible] мукъабовлийтаб Ю. Дударев В. Калашников, В. Шербань эсхаре гIулакх де воьга, [illegible] город Ростоверча СКА команда дублирующи состава юкъе ловзаргда из, Махачкалерча «Динамо» лоаца дIавахаа П. Шаулов, Мехьта К. Толстов Луганскерча «Заряа», Орджоникидзерча «Спартак» команде яха дIаволан Г. Будаган.

«Терек» хьалйиш срека: [illegible], — хьалхагIа Оренбурга «Спартак» ловзаш хинна Яковлев, Калининерча «Волга» команде ловзаш хинна Демьянченко; [illegible] — хьалхагIа город Калининерча «Волга» команде ловзаш хинна В. Добужский, город Винницерча «Локомотив» команде ловзаш хинна Ю. Гильдеев, хьалхагIа Одессерча «Черноморец» яхача командe ловзаш хинна Н. Малеев, город Ждановерча «Азовец» яхача команде ловзаш хинна Ю. Зорин; вешта лине ловзаш хургва хьалхагIа Томскерча командала хинна В. Ретинский; шоай команде юхаденахаб Нальчикера Н. Чуканин, город Калининера Г. Демьянченко, город Черниговера В. Фролов.

— Маца дIадолаь а шинна еш я тренировкаш?

— Тренировкаш совнга декабрь бутт боши дIаболаьй футболисташа. Тренировкай хIанерча этапе керттера уйла тIаботтийтаб хагийча наьха хьинар айдаро, ловзаш массе эагIорахьара чIоагIдаро, массала яха чубааийтаро. Цул совгIа, чIоагIа уйла убехийтaь хадай, вIаши буваш ловзабеш ловза Iомабаро. ТIара тренировкех бургаш ловзара техника Iомаеш занятеш чакхйоах.

— Ловзача хана совгIа тактика лелае еьрхIад шун?

— Ловзара тактика хоржаргья наха ловзар дIадоладеннача юкъагIа, цхьабакъда, керттерча дакъе вала лелаергьар атаха еш йола тактика я. Форвардаш Iомабу бургаш бахар да а кхераш, духхагIа противника хьIарашка бургаш чутакхара кхерам лоаттаб, из зашта еш барий гIалхатагIа да а хуийташ, шоай пхьанца вIашегIаьдика, 3-ча марта город Алагире хургда сбораца гIоргда тха. Цига «Д» класса шоллагIча группиерча тайп - тайпарча командашца доттагIаш вIашагIкхетарош хургда футболистий. Февраль бутт боши Грозне цIаъ лаьха лаьрхIад. Цул тIехьагIа, март бетта юкхье город Нальчикерча «Спартак» командаца ловза лаьрхI.

— «Терек» подгруппе вар кердачо футболаш [illegible]?

— «Терек» командана кхоли группе а йоахаш ловзаргья: «Динамо» (Махачкала), «Спартак» (Орджоникидзе), «Кубань» (Краснодар), «Спартак» (Нальчик), «Динамо» (Ставрополь), «Ростсельмаш» (Ростов-на-Дону), «Машук» (Пятигорск), «Труд» (Воронеж), «Спартак» (Белгород), «Металлург» (Липецк), «Динамо» (Брянск), «Волга» (Калинин), «Шинник» (Ярославль), «Динамо» (Ленинград), «Локомотив» (Калуга), «Металлург» (Тула), «Торпедо» (Таганрог).

«Юкхьаьнца кхаьш Грозне ловзаргья «Терек» команда Тулерча «Металлургa», Калугерча «Локомотива», Брянскерча «Динамо», командашца. цхьаьхаи ловзаш я шинтa ну командашца ловзаргья 24-чей 28-чей апреле, 2-ча мае. Кубок яккха ловзаргда тхо хьалхагIа ловзаш 13-ча е 15-ча апреле, шоалагIа ловзаш 19-ча апреле.

— Кердача сезоне шунагIа ловзар хьалхашна оттаду ноаниган?

— Тхоай подгруппе 5-ча метта кхачагIа да яккха лерхI вешa, цхьабакъда, дешна хIана е футболистий моральни кийчонах, командашарча, шоай гортдашарча дар гIулакхех тийна да. Ловзарча дIача физически техническай кийчонаш подгруппа хьалхара метта яккхара кхоачамболаш я тха. ХIара футболист ше белхтохлахе лерхIаш хуле, тха-наь кхоачийгба подгруппе хьалхара метте яккха.

М. ХАШАТХАНОВ.

ТАХАНИ КХОАНЕИ ХУРГДА

15 февраль

«Красный молот» заводе культура ЦIа. 18 сахьат даьлча [illegible]. 18 сахьат даьлча «Нохч-ГIалгIайче» яха [illegible].

Просвещение болхлой ЦIа. 18 сахьат [illegible].

Пролетбота цIерагIара культура ЦIа. 18 сахьат даьлча И. А. Крылова 200 шу дизара хетаь литературни сайре. Документальни кинофильмаш хьокхаргда.

КИМ цIерагIара клуб. 20 сахьат даьлча хагархой салоIа сайре.

15-ча участка клуб. 19 сахьат 30 минут даьлча «Мохк агарах фу хоа хилар» яха лекци.

А. М. Горьки цIерагIара клуб. 17 сахьат даьлча Иванова цIерагIача городске бахача наха [illegible] отчет [illegible] района отделе участкови уполномоченни. 20 сахьат даьлча хагархой салоIа сайре.

Н. К. Крупская цIерагIара культура Доарал. 18 сахьат даьлча «Мишта кийслургва замана» яха тема лекци.

В. И. Ленина цIерагIара культура Доарал. 17 сахьат даьлча культура университета литературно-музыкальни факультета занятиш. «Советски къонача композитораш» А. Эшпая, А. Флярковски цу декхар творчествах яха лекци-концерт. Москверчa артисташ ба даькъа лоацаргьяр.

Химикий культура ЦIа. 17 сахьат даьлча Советски Эскарех Флотах [illegible] творческе сайре.

16 февраль

«Красный молот» заводе культура ЦIа. 11 сахьат даьлча «Ленин доаьзар а тайпачо» яха [illegible].

[illegible]

[illegible]

Пролетбота цIерагIара культура ЦIа. 18 сахьат даьлча «СССР-а коммунизм хьалхар — дунен прогрессивни халкъе толамашта лекци.

КИМ цIерагIара клуб. 19 сахьат даьлча «Ленин» цун доттагIий хьадхаш» яха лекци.

А. М. Горьки цIерагIара клуб. 18 сахьат даьлча «Советски хоржама система — дунен тIа эгтара демократическигIа» яха беседа «Дукхаеза укх, Советски Даьхе» яха киноктории. 20 сахьат даьлча къонача хагархой салоIа сайре.

В. И. Ленина цIерагIара культура Доарал. 10 сахьат 30 минут даьлча «Советий Iаьдал бахьан къийгIад вар» яха берашта лаьрхIа Ленински дешарант. 12 сахьат даьлча «Хургволча тIемахочун» клубе занята.

Химикий культура ЦIа. 10 сахьат даьлча «Турпалаш бовш» яха дешархоита лаьрхIа беседа. 18 сахьат даьлча вахоной салоIа сайре. Эстрадни концерт.

ХАОТТАМ

Тахан республике гIоахен город Грозне хувцалуш мохк а йолаш, хьа-яхье кIеаиг-дукха лоа а делхаш ха хила тарлу. малхбоалехьа [illegible] гIаьххьача боарахе. юкъаза чIоагIа а хьекхаш, мух хьекхаргба. Буйсанара температура республике гIоалла 6—10, Грозне 6—8 градус шелал. дийнахьара температура республике гIоалла 2—7, Грозне 3—5 градус шелал йолаш хургья.

16-чей 17-чей феврале хувцалуш мохк а йолаш, лоадана йовчаи а йоацаш ха хила тарлу. къулбамалхбоалехьара лаьгIо, гIаьххьача боарахга кхочаш мух хьекхаргба. буйсанара температура 7—12, дийнахьа хала 15—20 градус шелал йолаш, дийнахьара температура 1 градус йIовхалгара 4 градус шелалга кхочаш хургья. Республика къилбаседехьарча районашка 2—7 градус шийла хургья.

Метеостанци.

Х Р О Н И К А

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума УказагIа 1969 шера 14 феврале Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совета Председателе заместителе декхарех мукъавалийтав воа Турлов Iалихана Руслан кхыча балха тIа волаш хиларна дуазадение.

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ.

Даштен носнаштен берех

МИШТА ДЕГIАЙОАГIА ШУН ЙОI

Саг — лаьттан Iалайе толаштаIа йола продукт. Цхьабакъда... Iалама [illegible]

[illegible]

Е. КРУПКО-БОЛЬШОВА,
Медицински Iилмай доктор
(Санитарни просвещени Централни Iилма-толкама институт).

ЛадувгIа, хьажа

15 февраль
РАДИО

7.20 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» газетий обзор. 7.30 — Передачай программа. 7.35 — Москва. 8.15 — «Сердало» газета обзор. 8.25 — Передачай программа. 8.30 — Керла хоамаш (нохчий меттала). 8.40 — Керла хоамаш (эрсий меттала). 8.50 — Керла хоамаш (гIалгIай меттала). 9.00 — Москва. 15.15 — Передачай программа. 15.20 — «ВIашагIкхетар», яхача Воскресенске книжка тIера дакъа (нохчий меттала). 15.55 — «Къона тIехье» (эрсий меттала). 16.00 — Ашараш. 16.00 — «Сона дукхаезача мехка» (эрсий меттала). 16.20 — Концерт. 17.00 — «ЗIоки воаь» яха сатирически радиожурнал (нохчий меттала). 17.30 — «Къона» (эрсий меттала). 18.00 — Юртарчо кхачаш гIатта (нохчий меттала). 18.30 — [illegible]. 19.00 — Москва.

[illegible] 7.40 — Москва. 8.15 — «Ленинан некъ» газета обзор. 8.25 — Шоена дукхаезача ашарий концерт. 9.00 — Москва. 15.15 — Передачай программа. 15.20 — Литературни передача «Поэт» яха Дакашева очерк. (нохчий меттала). 15.40 — «Валахьамар» (нохчий меттала). 16.00 — Москва. 16.30 — «Литература Нохч-ГIалгIайче» яха радиовыпуск. (эрсий меттала). 17.00 — Концерт. 17.30 — «Вай индустриальни мохк» (гIалгIай меттала). 17.45 — Музыкальни антракт. 18.00 — «Къонаш» (гIалгIай меттала). 18.30 — РадиоладувгIархой заявках хоьа концерт. 19.00 — Москва.

15 февраль
ТЕЛЕВИДЕНИ

[illegible]

... фильм. Хьакхара седи. 17.25 — «Б» классе гIоалла баскетболах Российске Федерацин хьалхара метта яккха. 18.55 — «ЭгIазь... йоче» яха телевизионни спектакль. 20.55 — Передачай программа. 21.00 — «Пема ...»... Кьурабаргьи. Вхитуш ... хьачкала... ... гIалгIа... передачи. 21.20 — СилагIа сов... хахкара дунен чемпионат. МаIа ...

16 февраль
ТЕЛЕВИДЕНИ

13.00 — «Б» классе гIоалла баскетболах Российски Федераци хьалхара метта яккха. 14.55 — «Зорьяа» (гIалгIай меттала, эрсий меттала доакъ). 15.25 — Беранте кхувш бовтIача наха. «Майор «Вихрь» яха художественни фильм. Шоллагiа... музыкальни мехко. Композиторaш: ... Флярковскийх. 19.55 — Киножурнал. 19.55 — Дунен хелиташта юкъера обозрени. 19.25 — «Кота и Котя» яха художественни фильм. 20.55 — Передачай программа. 21.00 — «ВорхI кия» Дунен хахкашта юкъара программа. 21.45 — Эфир «Къонаш» а. Мехка творческа ... эстафета. Театр, музыка, кино Ленинградски ... институт. 21.45 — «Спортивни эгIарa». Спортивни керла информационни выпуск. 23.00 — СилагIа ... хахкара дунен чемпионат. МаIа мах.

16 февраль
РАДИО

7.10 — «Грозненский рабочий» газета обзор. 7.20 — Хоамаш. 7.30 — Программа...

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный. Ленина урам, 11 (3-гIа этаж). Телефонаш: редактора—3-44-96; редактора зам.—3-39-11; белхаьнча секретара—3-24-38; партийни захарех, культурах, промышленностех отделий—3-49-30; юрта бахамах письмий отделий—3-42-28.
АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Ленина, 11 (3-й этаж). Телефоны: редактора—3-44-96; зам. редактора—3-39-11; ответственного секретаря — 3-24-38; отделов партийной жизни, культуры, промышленности — 3-49-30; отделов сельского хозяйства и писем — 3-42-28.
«Грозненский рабочий» издательства типографи. Революци проспект, 7/84.
Типография из-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции, 7/84.

СФ05041. Заказ № 782.